

BNL

DECEMBER 2022

Ledenmagazine van
Koninklijke Bouwend Nederland

ALLE
REGIO'S

Stikstofproblematiek
**Geef de bouwsector
de ruimte om aan de slag te gaan**

Masterclass Regio Noord
“Trek samen op en leer van elkaar”

Opleidingen
**Onderwijskaart geeft
overzicht in opleidingslandschap**

IN DIT NUMMER

GEEF DE BOUWSECTOR DE RUIJTE OM AAN DE SLAG TE GAAN

STIKSTOFPROBLEMATIEK

SECTOROVERSTIJGEND ANTWOORD OP GEBREK AAN TECHNISCH PERSONEEL

GOUDEN POORT

ANDERS ORGANISEREN VAN HET BOUWPROCES VOOR MINDER WERKDRUK

VERNIEUWING VAN DE SECTOR

BNL ACADEMY BOUWT AAN EEN LERENDE BRANCHE

BNL ACADEMY

COVERFOTO | JIMJAN MULTIMEDIA

BNL is het verenigingsmagazine van Koninklijke Bouwend Nederland. In het magazine is informatie te vinden over activiteiten van de vereniging, ontwikkelingen in de sector en onderwerpen die van belang zijn voor de bedrijfsvoering van de leden. De inhoud geeft invulling aan de missie van de vereniging, namelijk het binden, boeien en verenigen van de leden.

Wil je reageren?

Stuur een mail aan: a.nieuwenhuis@bouwendnederland.nl.

INHOUDSOPGAVE

- 04 BOUW IN BEELD**
- 14 ONDERWIJS EN OPLEIDEN**
BOUWTALENT ZUID LEVERT MET UNIEKE
OPLEIDING HBO'ERS AAN BOUW EN INFRA
- 17 BRIEF UIT BRUSSEL**
BIJDRAGE RENÉ MEYBOOM
- 21 OPLEIDINGEN**
ONDERWIJSKAART GEEFT OVERZICHT
IN OPLEIDINGSLANDSCHAP
- 22 10 MANAGEMENTVRAGEN AAN...**
JAN WILLEM VAN ENGEN
(BOUWBEDRIJF VAN ENGEN)
- 27 REGIOKATERN**
- 32 DIGITALISERING**
OPSTELLEN VAN ILS VANAF
2023 VEEL MAKKELIJKER
- 37 TROTS**
ERIK DE LEEUW (POSSEHL)
- 39 ADVIES**
AFDELING ADVIES SLAAT
HAAR VLEUGELS UIT
- 41 SOCIAL SUPPORT**
HET LUISTERENDE OOR
VAN SOCIAL SUPPORT
- 43 COLUMN**
FREDDY WEIMA
VOORZITTER VAN DE PO-RAAD
- 44 ONMISBAAR**
- 47 VERENIGING**
FRIES HEINIS OP BEZOEK BIJ...
- 53 BNL IN DE MEDIA**

STIKSTOF, EEN DRAMA IN VELE DELEN

Het stikstofdossier heeft soms wat weg van een soap. Het dossier loopt al jaren, de hoofdrolspelers zijn bekend en er lijkt geen eind aan te komen. Steeds is er een plotwending en de vele rechtszaken zijn regelrechte cliffhangers.

Met de Porthosuitspraak van de Hoge Raad is een nieuwe aflevering gestart. De bouwvrijstelling sneuvelde. Hiermee is het dossier weer terug bij af en zitten de bouw en infra weer in de situatie van 2019. Voor de aanleg van elk project moet een stikstofberekening worden gemaakt. Hierdoor vertraagt de vergunningverlening verder en sommige vergunningsaanvragen halen de eindstreep niet meer. Vertragingen en extra kosten zijn het gevolg.

Maar we kruipen nu langzaam naar de ontknopning van dit dramatische verhaal. Onlangs presenteerde het kabinet een serie maatregelen in antwoord op het vonnis van het hoogste rechtscollege. Daarin zit eindelijk de woest aantrekkelijke regeling waarmee piekbelasters, de grootste uitstoters van stikstof, uitgekocht kunnen worden. Hier pleit Bouwend Nederland al jaren voor. Ook wordt er een leger ambtenaren opgetuigd dat letterlijk de boer op moet om deze regeling uit te voeren en zo eindelijk de uitstoot echt te verlagen. De uitvoering en de snelheid blijven spannend dat zullen we nauwlettend blijven volgen. Maar voor de bouw en infra en voor de energietransitie wordt stikstofruimte gereserveerd om zo de voortgang te garanderen. Dat is een ander belangrijk punt waarvoor we hebben geknokt. Misschien eindigt deze langlopende soap misschien dan toch met een happy end.

Maxime Verhagen

Voorzitter Bouwend Nederland

BOJW IN BEELD

Heb jij onlangs ook een project afgerond waar je trots op bent en graag met ons deelt? Stuur het dan naar trots@bouwendnederland.nl. Wellicht sta jij dan de volgende keer met foto in Bouw in Beeld!

FENIX: WAAR KUNST EN GESCHIEDENIS SAMENKOMEN

Stichting Droom en Daad en Dura Vermeer werken samen aan de transformatie van de Fenixloods II in Rotterdam. Fenixloods II is een bijzonder gebouw, op een bijzondere plek. De San Franciscoloods uit 1923, in de jaren vijftig opgesplitst in FENIX I en FENIX II, vormde namelijk ooit de grootste loods ter wereld. De karakteristieke loods zal worden behouden en doet daarmee recht aan de geschiedenis van deze plek; vanaf de kades rond FENIX vertrokken ruim drie miljoen mensen naar de Verenigde Staten en Canada.

Kunst en geschiedenis komen hier samen rond het thema migratie. En op het gebouw wordt als contrast een futuristisch uitzichtpunt toegevoegd, naar een ontwerp van MAD Architects, dat uitzicht biedt op de Nieuwe Maas en de stad Rotterdam. Op de begane grond komt een laagdrempelig, kwalitatief hoogwaardig cultureel en culinair aanbod voor zowel de buurt als bezoekers van buiten de stad. Meer informatie is te vinden op www.fenix.nl.

Opdrachtgever

Stichting Droom en Daad

Realisatie

Dura Vermeer Bouw Heyma

Gereed

2024

STIKSTOF- PROBLEMATIEK: GEEF DE BOUWSECTOR DE RUIMTE OM AAN DE SLAG TE GAAN

De uitspraak van de Raad van State in de Porthoszaak begin november zorgde voor flinke onrust en onduidelijkheid in de samenleving en in de bouw en infra. Door het sneuvelen van de bouwvrijstelling moet elk bouwproject weer aantonen dat de bouwfase niet bijdraagt aan het verslechteren van de toestand van Natura 2000-gebieden. Deze uitspraak kost extra geld en tijd, en vertraagt het vergunningsproces. Martijn Verwoerd (beleidsadviseur publieksrecht) en Richard Mulder (beleidsadviseur stikstof) gaan dieper in op wat de uitspraak daadwerkelijk betekent voor Bouwend Nederland-leden en wat het perspectief is.

In 2019 bevestigde de Raad van State na een rechtszaak dat het kabinet te weinig deed aan natuurherstel. De eerdere afspraken over het verminderen van de stikstofdepositie werden niet nagekomen. De Stikstofwet die vervolgens is gemaakt, bood een basis om de natuur te herstellen én de economie, inclusief bouw en infra, door te laten draaien. Mulder legt uit: “De bouwvrijstelling die in 2021 is ingevoerd, bood die ruimte. Voor tijdelijke activiteiten, zoals bouw, sloop en aanleg was het niet nodig de stikstofdepositie te berekenen voor de toets aan de Wet Natuurbescherming. Afspraak was dat grote landelijke bronmaatregelen genomen zouden worden om de tijdelijke uitstoot van de bouw meer dan te compenseren.”

Bouwend Nederland was blij met deze keuze. Enerzijds omdat het natuurherstel door minder stikstofuitstoot dichterbij bracht. Anderzijds bood de Stikstofwet de sector voldoende fundament om te bouwen. Mulder: “We staan in Nederland voor een grote woningopgave. We hebben meer duurzame woningen nodig. De vrijstelling gaf ons de lucht om door te bouwen en tegelijkertijd ook zelf bij te dragen door een versnelde omschakeling naar emissieloos materieel.”

Bouwdip

Deze situatie is door de Porthosuitspraak drastisch veranderd. De Raad van State oordeelde dat de vrijstelling niet aan de Europese wetgeving voldoet en dat van de beloofde landelijke bronmaatregelen te weinig terecht gekomen is. Daarom is voor bouwprojecten nu wel weer een vergunning nodig voor de bouwfase en dat betekent heel veel extra werk en vertraging. Verwoerd licht toe: "Er is gelukkig geen sprake van een algemene bouwstop omdat het per project mogelijk is om de eventuele gevolgen van de uitstoot van stikstof te onderzoeken. Voor lopende projecten moeten de effecten tijdens de bouwfase opnieuw berekend en beoordeeld worden. Hierdoor ontstaan wel vertragingen. We zien nu dan ook vooral een bouwdip."

Extra onderzoek

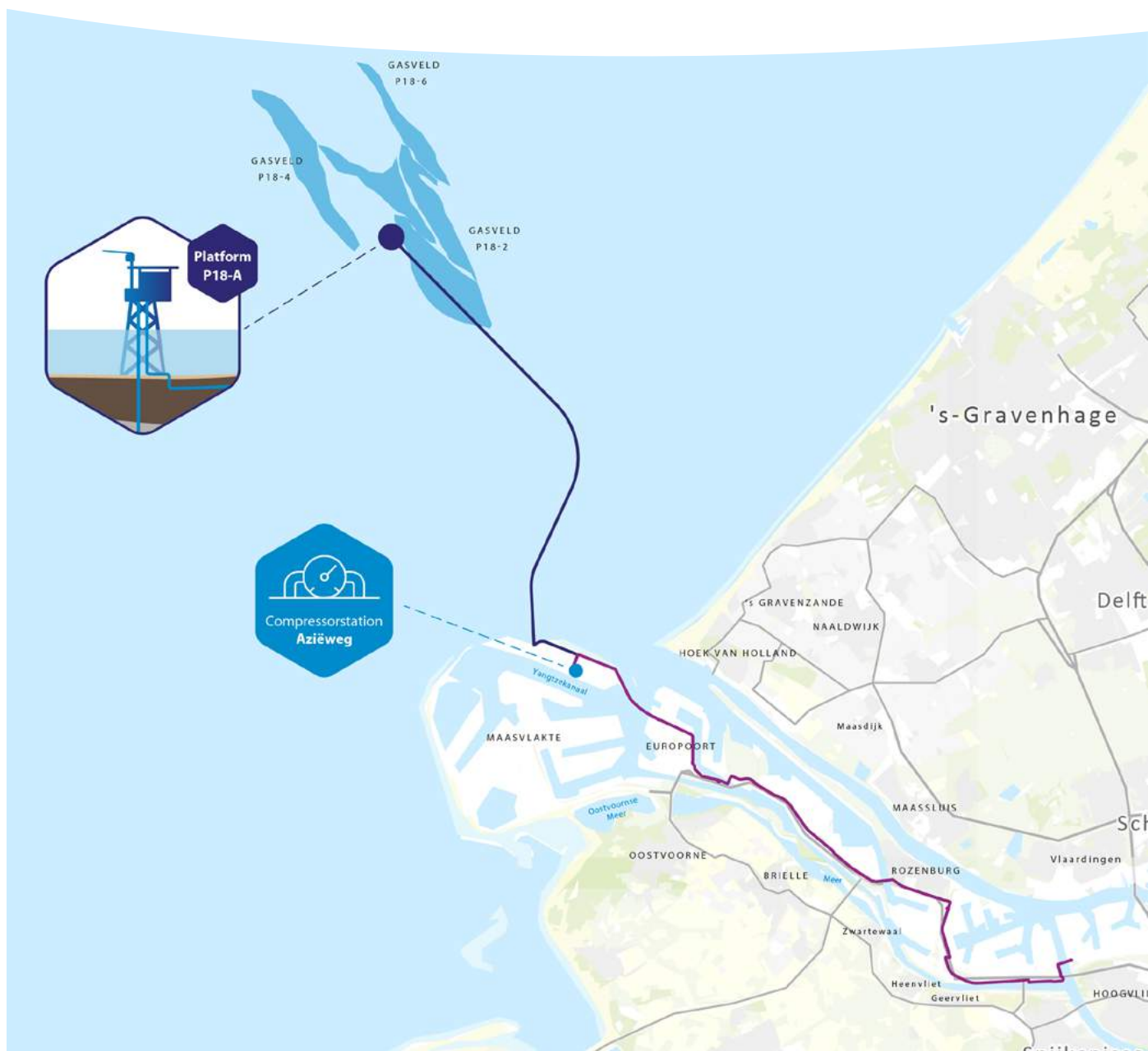
Er kunnen dus nog wel vergunningen worden uitgegeven, maar dit vraagt extra onderzoeksinspanning. "Voor elk bouw- of infraproject dat nog geen onherroepelijke vergunning heeft, is eerst een Aerijsberekening van de bouwfase nodig", zegt Verwoerd. "Dit kan leiden tot maanden vertraging. Ook omdat er momenteel te weinig specialisten beschikbaar zijn." Als de berekende uitstoot aan de stikstofnorm voldoet, kan de bouw doorgaan. Als de uitstoot relatief laag is, zijn andere maatregelen een optie. De verschillende scenario's zijn beschikbaar in een beslisboom op www.bouwendnederland.nl/stikstof.

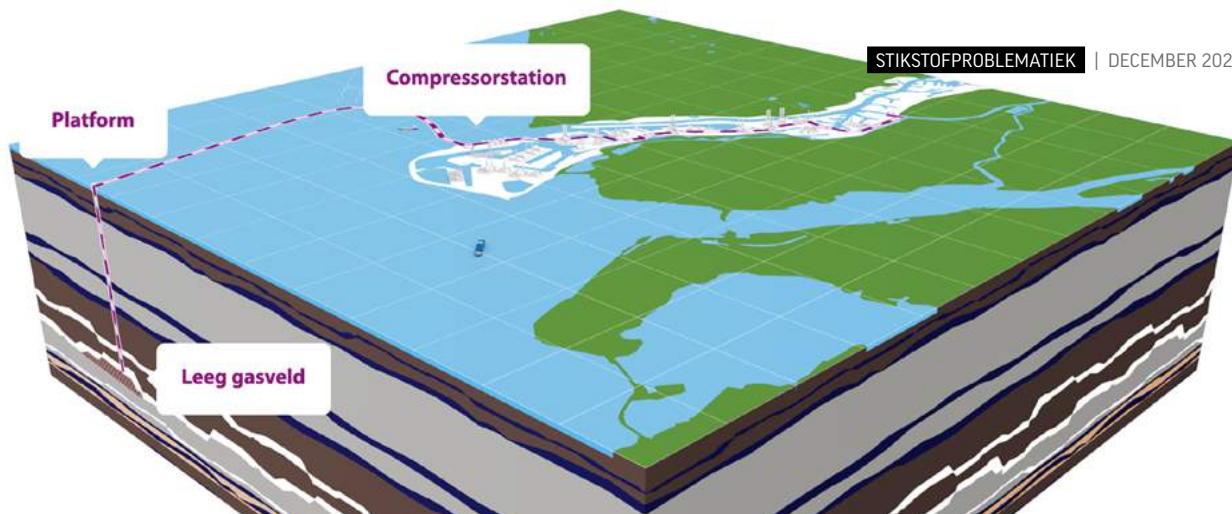
Rekenwerk op orde

Hoewel de impact van de laatste Raad van State-uitspraak per project verschilt, benadrukken Mulder en Verwoerd het belang van zorgvuldig rekenwerk. "Ongeacht de situatie is het zaak om de cijfers rondom stikstof ook voor de bouwfase goed op orde te hebben. Afwachten is geen optie omdat het risico op verdere vertraging of afstel te groot is. Zeker voor projecten in de buurt van Natura 2000-gebieden is het essentieel om alle stikstofberekeningen en documentatie van materieel en mobiliteit goed op orde te hebben. We adviseren zelfs om voor zekerheid, zo mogelijk, een marge in te bouwen."

Structurele oplossing

Voor een structurele oplossing van het stikstofprobleem spreekt Bouwend Nederland het kabinet aan op zijn verantwoordelijkheid. Mulder: "Het is overduidelijk dat de stikstofuitstoot aantoonbaar naar beneden moet. Dat vraagt structureel beleid om de natuur te beschermen en te herstellen, én tegelijkertijd ook de bouw- en infrasector aan het werk te houden. Hiervoor moet de stikstofuitstoot in de landbouw en industrie afnemen. De bronmaatregelen die hieraan ten grondslag liggen, zijn bepaald en er is budget beschikbaar. Het is tijd voor concrete actie om de noodzakelijke stikstofruimte te creëren."

Eindelijk doorpakken

Afwachten is geen optie meer. Dat was Bouwend Nederland jaren geleden al duidelijk. Met het plan Duurzaam Evenwicht is het initiatief genomen om de stikstofreductie te versnellen. De maatregelen die samen met VNO-NCW, MKB-Nederland, LTO, Natuurmomenten en Natuur & Milieu opgesteld zijn, creëren ruimte voor natuurherstel, perspectief voor boeren en ruimte om te bouwen. Het is aan het kabinet om nu eindelijk door te pakken en dit plan echt te omarmen.

Drempelwaarde

In het verlengde van de structurele aanpak, zijn ook nog andere maatregelen nodig. Er moeten in ieder geval meer experts komen die stikstofberekeningen kunnen uitvoeren. De vraag naar gedetailleerde stikstofberekeningen neemt alleen maar toe. Het is cruciaal dat er geïnvesteerd wordt in de opleiding van deze specialisten. Een ander aandachtspunt bij het voorkomen van verdere vertraging is de invoering van een drempelwaarde voor de bouw en infra. Verwoerd legt uit: "Wanneer de bronmaatregelen zorgen voor extra stikstofruimte, pleiten we voor de invoering van een drempelwaarde voor uitstoot. Als dan uit een voortoets blijkt dat een project onder de afgesproken waarde blijft, is geen vergunningstraject nodig. In andere gevallen kunnen compenserende maatregelen uitkomst bieden. Dit houdt de bouw in ieder geval in beweging, zonder negatieve impact op de natuur."

Emissieloos bouwen

Bouwend Nederland wil niet alleen naar anderen wijzen. Ook de bouw- en infrasector is bereid verantwoordelijkheid te nemen bij deze brede uitdagingen. Mulder: "Deze situatie is een katalysator om het tempo van verduurzaming in de sector te verhogen. Als sector hebben we de afslag naar emissieloos bouwen lang geleden genomen. Het streven is de al beperkte uitstoot van de sector in 2030 met minstens 60 procent te verminderen. Bouwend Nederland-leden kunnen en

willen in deze ontwikkeling investeren. Zo is bijvoorbeeld de elektrificatie van materieel in volle gang en wordt gekeken naar de winst die te behalen is met slimmere bouwlogistiek. Tegelijkertijd is het wel van belang dat we hierbij steun krijgen. Met voldoende subsidie en met opdrachtgevers die duurzaamheid echt belonen, kunnen we nog verder versnellen. Op die manier kan Nederland een koplopersrol vervullen in deze transitie."

Perspectief nodig

Het is overduidelijk dat afwachten geen optie is. Niet voor de natuur maar ook niet voor de andere uitdagingen waar we als maatschappij voor staan. De bouw- en infrasector wil graag bijdragen aan de realisatie van de ambities van het kabinet op het vlak van woningbouw, energietransitie en mobiliteit. "Maar dan is het hoog tijd een stabiel fundament en duidelijk perspectief te bieden voor de vergunningverlening. Als dat er is, kunnen onze leden niet wachten om hun bijdrage in deze grote opgaven verder op te pakken."

Meer informatie

bouwendnederland.nl/stikstof

Contactpersoon

Richard Mulder

Adviseur Stikstofproblematiek

r.mulder@bouwendnederland.nl

Contactpersoon

Martijn Verwoerd

Adviseur Publiekrecht

m.verwoerd@bouwendnederland.nl

HANDREIKINGEN EN TOOLS

Op onze themapagina bouwendnederland.nl/stikstof vind je praktische informatie en verschillende instrumenten die inzicht geven in hoe je moet handelen nu de bouwvrijstelling is afgeschaft. We zetten de belangrijkste op een rijtje.

Beslisboom vergunningsverplicht of niet?

Aan de hand van deze beslisboom kan worden vastgesteld of sprake is van vergunningplicht onder de Wet Natuurbescherming. En welke instrumenten inzetbaar zijn om voor een natuurvergunning in aanmerking te komen (zoals intern of extern salderen). Zie: bouwendnederland.nl/beslisboom.

Webinar met FAQ over gevolgen stikstofuitspraak

Op vrijdag 4 november organiseerden we een webinar om gevolgen van de Porthosuitspraak voor de bouw en infra toe te lichten. In het webinar zijn tevens veelgestelde vragen over deze gevolgen beantwoord. Zie: bouwendnederland.nl/webinar.

Overige instrumenten

Sinds 2019 zijn diverse handreikingen verschenen voor opdrachtgevers en ondernemers. We hebben ze gebundeld op onderstaande pagina. Zo vind je hier bijvoorbeeld een handige emissie om je uitstoot snel te berekenen. Zie: bouwendnederland.nl/handreiking

VOORKOM VERZUIM DOOR WERKSTRESS

Meer info?

arboned.nl/bouwendnederland

Werken is gezond en werkdruk is niet per definitie slecht. Sterker nog: we hebben werkdruk nodig om prestaties te leveren. Maar wat als de spanning te groot wordt en gezonde werkdruk omslaat in ongezonde werkstress?

Hulp bij werkstress

Als stress te lang aanhoudt en er te weinig momenten zijn om te herstellen of weer op te laden, kan stress leiden tot gezondheidsklachten. Overspannenheid of zelfs burn-out liggen dan op de loer. Gelukkig kun je als werkgever verzuim door stress helpen voorkomen. Door op tijd de signalen te herkennen en hulp in te schakelen bijvoorbeeld.

Werknemers in de Bouw en Infra die te maken hebben met werkstress, kunnen kosteloos gebruikmaken van diverse voorzieningen. Via het open spreekuur van ArboDuo (onderdeel van ArboNed) kunnen zij hiervoor een verwijzing krijgen. Op tijd aan de bel trekken kan verzuim helpen voorkomen.

ArboDuo ondersteunt bouwbedrijven met het voorkomen en begeleiden van verzuim. Dat doen we, als trotse partner van Bouwend Nederland en Vollandis, al meer dan 25 jaar.

Ik help u graag

Gert-Jan Klanderman, branchemanager Bouw & Transport
gert.jan.klanderman@arboned.nl - 06 129 985 49
Of kijk op www.arboned.nl/bouwendnederland

ArboDuo

Gezond ondernemen. Daar zijn wij voor.

GOUDEN POORT: SECTOR-OVERSTIJGEND ANTWOORD OP GEBREK AAN TECHNISCH PERSONEEL

Zonder voldoende technische vakkrachten is het onmogelijk om opgaven als woningbouw, verduurzaming en energietransitie te realiseren. Vijf techniek- en energiebrancheorganisaties (waaronder Bouwend Nederland) willen dat doemscenario met vereende krachten voorkomen. Ze bouwen samen aan een splinternieuwe inrichting van de arbeidsmarkt voor technici: Gouden Poort.

Eén digitale voordeur naar alle wervingsinitiatieven en (om) scholingsmogelijkheden van de technieksectoren, zo zou je Gouden Poort kunnen omschrijven. Wie die voordeur opendoet, kan rekenen op persoonlijk maatwerk; op één adviseur die van A tot Z begeleidt naar de passende baan en scholing. Het is een ambitieus plan, maar broodnodig. Tot en met 2030 zijn namelijk structureel zo'n 60.000 technici per jaar éxtra nodig. Met alleen instroom vanuit de schoolbanken redden we dat niet; bouw, techniek en energiebranche zijn gewoonweg afhankelijk van zij-instroom én van behoud van personeel. Natuurlijk wordt er al veel gedaan aan werving en (om) scholing, maar dat is nogal versnipperd. Gouden Poort maakt daar een einde aan. Dat wordt namelijk dé centrale plek voor starters, zij-instromers, nieuwkomers en ervaren vakmensen die een switch naar een (andere) technische sector overwegen.

Toevalstreffer

De samenwerking tussen de verschillende technieksectoren gaat ook de bekendheid en zichtbaarheid van bouw en techniek enorm vergroten. Dat is belangrijk want als je de techniek niet of nauwelijks kent, dan hangt een overstap naar die sector af van toeval. Maaïke van Duin is een mooi voorbeeld van zo'n toevalstreffer. Ze werkte jarenlang als accountmanager in niet-technische sectoren. De bouw kende ze eigenlijk niet zo, maar dat veranderde door de koop van een

nieuwbouwwoning en het contact met de kopersbegeleider. Dát leek haar een mooie baan. Na een intensieve zoektocht op internet en legio sollicitaties die haar vooral duidelijk maakten dat ze de juiste opleiding en werkervaring miste voor een carrièreswitch, kwam ze via Bouwend Nederland in contact met een arbeidsmarktadviseur Bouw & Infra. Samen maakten ze een plan van aanpak dat helemaal op de situatie van Maaïke was toegespitst. Via onder meer informatiebijeenkomsten, contactmomenten met bouwbedrijven en loopbaancoaching kwam ze uit op een opleiding elementaire Bouwkunde A én een baan bij Bouwbedrijf van der Hulst.

Eén adres: het juiste adres

Nederland barst van mensen als Maaïke die van grote waarde kunnen zijn voor de bouw en techniek. Alleen is niet iedereen zo volhardend en vindingrijk dat hij of zij net zo'n zoektocht onderneemt. Daarom is Gouden Poort zo belangrijk; een duidelijk en goed bekend adres dat ook meteen het juiste adres is. Ook als werkgever kun je er terecht als je personeel zoekt om de grote uitdagingen van deze tijd adequaat aan te gaan. Het streven is om Gouden Poort voor de zomer van 2023 'up and running' te hebben. Tot die tijd kunnen lidbedrijven voor 'hun Maaïkes' gewoon terecht bij de arbeidsmarktadviseur in hun regio.

Meer informatie

bouwendnederland.nl/aanvalsplan

Contactpersoon

Jaap van de Burgt

Adviseur Arbeidsmarkt en sociale zaken

j.vandeburgt@bouwendnederland.nl

De adviseurs arbeidsmarkt zijn te vinden op
bouwendnederland.nl/aanspreekpunten

Gouden Poort is een initiatief van techniek- en energiebrancheorganisatie Bouwend Nederland, FME, Koninklijke Metaalunie, Techniek Nederland en WENB, in samenwerking met VNO-NCW en MKB-Nederland.

Maaïke van Duin (zij-instromer bij Van der Hulst Bouwbedrijf, links) in overleg met directeur Yvonne van der Hulst.

ANDERS ORGANISEREN VAN HET BOUWPROCES VOOR MINDER WERKDruk

De bouw- en infrasector is flink in beweging. Om de ambitieuze bouwplannen waar te maken, is alle beschikbare menskracht nodig. Helaas ervaart de helft van de uta-medewerkers momenteel een hoge werkdruk. Met het pilotproject 'Anders organiseren van werk in de bouw' willen de cao-partijen Bouw & Infra en Bouwend Nederland burn-outs en andere uitval voorkomen. Fenneken Lamaker, adviseur Beleid en Verenigingszaken bij Bouwend Nederland, zegt over de pilot: "Het doel is andere organisatievormen te vinden om verzuim door werkstress te voorkomen en deze kennis vervolgens voor de gehele sector in te zetten."

Duurzame inzetbaarheid is een belangrijk thema in de bouw. Het streven is om mensen gezond en met plezier aan het werk te houden. Dat geldt voor de mensen op de bouwplaats en voor de uta-medewerkers. Lamaker: "Uit onderzoek blijkt dat mensen in de bouwsector veel werkdruk ervaren. Dit verhoogt het risico op een burn-out en uitval. Dat wil je natuurlijk voorkomen."

Een structurele aanpak

Deze ontwikkeling is niet nieuw, maar het is wel tijd voor nieuwe aanpak geeft Lamaker aan. "In het verleden lag de focus vooral bij individuele begeleiding van medewerkers die al burn-outklachten hadden. Met het pilotproject gaan we op zoek naar een meer structurele aanpak in de bedrijven. Hierbij richten we ons op hoe het werk binnen bouw- en infrabedrijven is georganiseerd."

Gezond werken

Het doel van het project is samen met bedrijven te kijken of en hoe het bouwproces anders te organiseren valt. "De hoeveelheid werk neemt toe en er zijn veel nieuwe ontwikkelingen, zoals BIM en digitalisering. Hoewel dat enige verlichting zou moeten geven, is er toch nog steeds sprake van werkstress. Door te kijken wat er binnen bedrijven gebeurt en samen verbeterpunten te bepalen, willen we een gezonde manier van werken stimuleren. Dit verkleint de werkdruk, vergroot het werkplezier, is efficiënter en verhoogt de productiviteit."

Andere kijk op werk

Omdat de cao-partijen geen organisatieadviseurs zijn, is de ST-groep ingeschakeld. Zij begeleiden organisaties bij veranderingen met oog voor vitaliteit, productiviteit en betrokkenheid. Hans Kommers, organisatieadviseur bij de ST-groep: "We stimuleren een andere kijk op keuzes maken binnen een organisatie, bijvoorbeeld voor de werkverdeling tussen mensen of afdelingen."

Veel schakels

De klassieke aanpak van een bouwproces is gericht op specialiseren. In de bouw is een project traditioneel opgedeeld in werkvoorbereiding, inkoop, planning, et cetera. "Het voordeel is dat mensen heel bedreven in hun werk zijn", zegt Kommers. "Tegelijkertijd vraagt deze aanpak veel coördinatie omdat er veel schakels zijn. De complexiteit die dit oplevert, kan voor fouten en extra werk zorgen. Oplossen van een

probleem kan vaak niet zonder een andere schakel en is daardoor lastiger. Dit alles kan stress vergroten, zeker als er veel druk op projecten staat.”

Multidisciplinaire teams

In dit geval kan, als voorbeeld, het vormen van multidisciplinaire teams de complexiteit en foutkans verminderen, en zorgen dat fouten snel en zelfstandig te herstellen zijn. Kommers: “Door van A tot Z meer samen te werken, over werkgebieden heen, en samen verantwoordelijkheid te dragen, zijn er minder brandjes te blussen. Uitvoerders zijn al bij het ontwerp betrokken en de werkverdeling is flexibeler. In het algemeen neemt hierdoor de werkdruk af.”

Om te onderzoeken hoe bedrijven werken, biedt het pilotproject een QuickScan en een plan van aanpak. Kommers: “Het is belangrijk een goed beeld te krijgen hoe projecten georganiseerd zijn bij een pilotbedrijf. Met vragenlijsten en interviews maken we een plan van aanpak met aandachtspunten. Hierbij gaan we samen kijken hoe verbeterkansen ook in de dagelijkse praktijk te realiseren zijn.”

Van elkaar leren

Lamaker benadrukt dat het de bedoeling is de ervaringen van de pilotbedrijven met de gehele sector te delen. “Daarom is het leerplatform een belangrijk onderdeel van het project. Leren van elkaar is cruciaal om vooruit te komen. Door tijdens workshops in

gesprek te gaan, kunnen bedrijven bij elkaar in de keuken kijken en ervaringen uitwisselen. Op die manier bouwen we samen met pilotbedrijven aan de kennis om de werkdruk in de gehele sector structureel te verlagen. Daar wordt iedereen beter van.”

Doe mee

Hoewel de eerste QuickScans binnenkort starten, is er volgens Lamaker zeker nog ruimte voor bedrijven die willen deelnemen. “Ik roep bouw- en infrabedrijven op, ongeacht bedrijfsgrootte, om mee te doen. Zo krijg je inzicht in je processen en waar eventueel verbeteringen mogelijk zijn. Je krijgt antwoord op alle vragen over het verbeteren van onderlinge communicatie, vertrouwen en begrip. Bovendien profiteer je direct van de ervaringen van vakgenoten.”

Meer informatie

bouwennederland.nl/duurzame-inzetbaarheid

Contactpersoon

Fenneken Lamaker

Adviseur Duurzame inzetbaarheid

f.lamaker@bouwennederland.nl

Investeren in jezelf is kiezen voor BouwTalent.

Stichting reageert alert op verschuivingen op arbeidsmarkt

BOUWTALENT ZUID LEVERT MET UNIEKE OPLEIDING HBO'ERS AAN BOUW EN INFRA

mkb route
in het hbo

DE OPLEIDING

De vierjarige opleiding wordt gegeven aan Avans Hogeschool en richt zich op de studies Bouwkunde, Civiele Techniek en Bouwtechnische Bedrijfskunde. In het noordelijk deel van het land kunnen studenten een kortere hbo-opleiding bij Hogeschool Windesheim volgen. In Zuid komen de studenten na het eerste oriënterende jaar in dienst van de stichting BouwTalent en worden drie dagen geplaatst bij meerdere, ook zelf te kiezen, leerbedrijven. De bedrijven betalen daarvoor een vergoeding per gewerkt uur zodat de stichting zichzelf financiert.

De studenten worden intensief begeleid: door een coach in het leerbedrijf, door de stichting zelf en door een studiebegeleider van de hogeschool. Na het behalen van het bachelorschap kunnen de gediplomeerden zich in een uitvoerende of adviserende rol in de bouwmarkt begeven.

De roep om hbo'ers in bouw en infra wordt steeds luider. In Tilburg voldoet de stichting BouwTalent Zuid al jaren aan die vraag. Mbo'ers en zij-instromers worden er opgeleid tot hbo bachelor in de gebouwde omgeving. De unieke leer-werkopleiding levert hbo'ers af die direct aan de slag kunnen bij bouw- en infrabedrijven, maar ook bij bureaus of corporaties. Directeur Susan Kerckhoffs deelt graag de ervaringen die BouwTalent Zuid heeft opgedaan.

Eind vorige eeuw voorzag de voorloper van Bouwend Nederland iets waar de politiek meer moeite mee lijkt te hebben: een tekort aan technische beroepskrachten. Op basis van demografische cijfers werd het huidige tekort toen al gesignaleerd en vervolgens werd er op geacteerd: de stichting BouwTalent (zie kader) was in 2004 een feit.

Haarvaten

Kerckhoffs ging vanuit de vereniging mee naar BouwTalent Zuid en is nu directeur van de stichting die nauw samenwerkt met de Avans Hogeschool. "Die hechte samenwerking werpt haar vruchten af," zegt zij. "We zijn ondertussen tot in elkaars haarvaten doorgedrongen en dat betekent dat wij invloed hebben op het curriculum en dat zij een toestroom van gemotiveerde studenten ontvangen. Onze stichting heeft een eigen locatie bij Avans, zodat de communicatielijnen zeer kort zijn. Dat draagt zeker bij aan de stevige individuele begeleiding die wij onze studenten garanderen."

Vakopleidingen

Tot dusver leek de focus van nieuwe en zij-instromers vooral op mbo-niveau te liggen. Bouwend Nederland loopt zich - net als vele andere brancheorganisaties - het vuur uit de sloffen om meer middelbare scholieren naar de technisch uitvoerende opleidingen te krijgen. Kerckhoffs: "Het is begrijpelijk dat de bouw en infra zich hebben georiënteerd op middelbare vakopleidingen. In cao's worden alleen mbo-vakopleidingen genoemd, maar het zorgde er voor dat de aandacht voor hbo-opleidingen wat op de achtergrond raakte."

Complexer

De actuele ontwikkelingen in de bouwmarkt hebben het tij gekeerd, denkt de directeur. "Het bouwen is een stuk complexer geworden. Er is sprake van juridisering, maar ook digitalisering heeft definitief zijn intrede gedaan. De complexe wet- en regelgeving vraagt om andere kennis. Grootchalige bouwprojecten als een Vinexwijk zijn vervangen door het veel uitdagender verbouwen, renoveren, verduurzaming en het werken op kleine locaties in de binnenstad. Daar heb je anders opgeleide mensen voor nodig."

Harde belofte

BouwTalent maakt gebruik van het landelijke netwerk van ruim 200 actieve leerbedrijven, hoewel het merendeel van de studenten in Tilburg uit het zuiden komt en daar ook werk vindt. De opzet van de studie is een dag op school, een dag zelfstudie en drie dagen aan de slag bij een aangesloten leerbedrijf. Het eerste jaar krijgt de student een stagevergoeding en de daarop volgende drie leerjaren krijgt hij of zij een volwaardige arbeidsovereenkomst met salaris én een vaste baangarantie van BouwTalent gedurende de opleiding. Dat laatste is volgens de directeur een harde belofte: "Zelfs in de crisistijd hebben we kans gezien alle studenten aan een leerwerkplek te helpen."

Wiskunde

Kerckhoffs: "Er zijn voldoende mbo'ers die graag willen doorstromen naar hogere banen. Ook het aantal zij-instromers neemt snel toe; zo'n 25 à 30 procent komt uit een andere functie of een andere branche. We hebben bijvoorbeeld een piloot, maar ook een filiaalhouder van een winkelketen als studenten. We eisen wel technische vaardigheden en natuurlijk wiskunde. Wiskunde weegt zwaar en daarom organiseren we dit jaar bijvoorbeeld voor zo'n twaalf studenten bijlessen om hun kennis op niveau te krijgen." Een probleem waaraan wordt gewerkt is dat zij-instromers die vanuit ander werk komen, het eerste jaar financieel nogal inleveren. De stichting ontwikkelt nieuwe modellen om die barrière weg te nemen. "Het aandeel zij-instromers zal de komende jaren namelijk moeten groeien om aan de vraag te voldoen."

Meer informatie

www.bouwendnederland.nl/instream

Contactpersoon

Vera van Rossem

Adviseur Onderwijs en arbeidsmarkt

vvanrossem@bouwendnederland.nl

LEERBEDRIJF WORDEN?

Het is voor bedrijven in de bouw en infra mogelijk zich als leerbedrijf aan te melden bij BouwTalent. Voorwaarde is wel dat de studenten op hbo-niveau begeleid kunnen worden en dat de werkzaamheden breed en uitdagend zijn. De vergoeding die zij betalen wordt per gewerkt uur afgerekend, zodat de kosten-opbrengsten in verhouding blijven.

Bedrijven kunnen ook aanhaken bij de Bouwend Nederland-campagne 'Mkb-route in het hbo' waarin de instroom van hbo'ers in kleinere bedrijven makkelijker wordt gemaakt. Veel deelnemende leerbedrijven behoren al tot het mkb, terwijl in de infra vaak grotere organisaties deelnemen.

Nieuw:

Training verlofvormen in de bouw & infra

De introductie van aanvullend zorgverlof en betaald ouderschapsverlof zorgen voor veel vragen bij bouw- en infra-bedrijven. Daarnaast kent de bouw-cao ook diverse eigen verlofvormen. Kortom veel HR-medewerkers en administratief medewerkers zien door de bomen het bos niet meer.

Op de hoogte van alle verlofvormen

Daarom heeft Bouwend Nederland een training ontwikkeld die gaat over alle verlofvormen waar een werkgever in de bouw & infra mee te maken heeft.

- Bevallingsverlof, geboorteverlof, aanvullend geboorteverlof en (betaald) ouderschapsverlof
- Kortdurend zorgverlof, langdurig zorgverlof
- Kort verzuim, verlof bij stervensbegeleiding, rouwverlof
- Tijdsparafonds/ individueel budget dagen, (extra) roostervrije dagen, (boven) wettelijke vakantiedagen
- Onbetaald verlof

Interesse?

Deze training start vanaf februari 2023.
Heb je interesse of vragen? Mail dan naar academy@bouwendnederland.nl of bel **079 325 21 33**.

Grand, plus grand, le plus grand:

HEBBEN DE FRANSEN HET GROOTSTE BOUWBEDRIJF?

Ranglijstjes zijn altijd leuk en vaak nuttig: de 10 beste restaurants, de 100 beste tennisspeelsters en de Quote 500 zijn altijd populaire gespreksonderwerpen. In onze bouw- en infrasector hebben we de onvolprezen Cobouw50 die altijd graag geraadpleegd wordt om een beeld te krijgen van de onderlinge verhoudingen tussen bouwbedrijven.

Dat is dan op Nederlandse schaal. Natuurlijk is het ook goed om eens over de grenzen heen te kijken en te zien hoe het in Europa gesteld is. 'Construction Europe', een maandblad gericht op de bouwsector, heeft dat in oktober 2022 wederom gedaan.

Het Franse Vinci voert deze Europese lijst aan met zo'n 50 miljard euro omzet. In de top 20 zien we BAM op de tiende en VolkerWessels op de veertiende plek terug. Helemaal niet verkeerd in dit internationale geweld natuurlijk.

Als we verder kijken dan Europa wordt het een redelijk eenzijdig verhaal, een eenzijdig Chinees verhaal welteverstaan. In de wereldwijde top 10 staan op de eerste vijf plekken uitsluitend Chinese (staats)bedrijven. Aanvoerder is China State Construction and Engineering Company (CSEC) met maar liefst 290 miljard dollar omzet. Onze Europese kampioen, het Franse Vinci, zien we pas op een zesde plaats terug. Baas boven baas.

Zorgelijker is dat deze Chinese staatsreuzen de laatste jaren ook toenemend in Europa actief zijn en op een oneerlijke wijze (zij worden immers door hun staat gesubsidieerd) Europese private ondernemingen uit de markt drukken. Zo werd de recent geopende Kroatische Peljesac-brug door de Chinese #4 met Europese fondsen gebouwd... Het moet niet veel gekker worden.

In Nederland hebben we gelukkig nog geen voorbeelden van dit soort oneerlijke praktijken en dat willen we graag zo houden. Prima dat ook de Europese Unie inmiddels haar ogen heeft geopend voor deze 'unfaire' aangelegenheden en er toenemend regelgeving opgetuigd wordt om deze oneerlijke concurrentie effectief te voorkomen en te bestrijden.

Meer informatie

bouwennederland.nl/europa

	TURNOVER			2021	
	(€M)	COMPANY	COUNTRY	RANK	CHANGE
1	49892	VINCI	FRANCE	1	-
2	37589	BOUYGUES' CONSTRUCTION DIVISIONS	FRANCE	3	1
3	27836	ACS	SPAIN	2	-1
4	21377	HOCHTIEF	GERMANY	4	-
5	19197	EIFFAGE	FRANCE	5	-
6	15298	STRABAG	AUSTRIA	7	1
7	15198	SKANSKA	SWEDEN	6	-1
8	8770	BALFOUR BEATTY	UK	8	-
9	8104	ACCIONA	SPAIN	13	4
10	7315	BAM GROUP	NL	10	-
11	6994	SPIE	FRANCE	11	-
12	6875	SAIPEM	ITALY	9	-3
13	6778	FERROVIAL	SPAIN	14	1
14	6750	VOLKERSWESSELS*	NL	12	-2
15	6659	FCC	SPAIN	16	1
16	6225	PEAB	SWEDEN	15	-1
17	5977	WEBUILD SPA	ITALY	18	1
18	5859	BARRATT DEVELOPMENTS	UK	24	6
19	5705	NCC GROUP	SWEDEN	17	-2
20	5217	TAYLOR WIMPEY	UK	35	156

Contactpersoon

René Meyboom

Europese Zaken

r.meyboom@bouwennederland.nl

AAN DE GANG MET OPVOLGING

Aannemingsbedrijf Qualm maakt zich op voor een opvolging: algemeen directeur Eric (64) geeft volgend jaar het stokje door aan zijn zoon Menno (34). Het duo vertelt hoe zij zo ver kwamen en wat er zoal komt kijken bij de overdracht.

Het moderne kantoor van Qualm in Rozenburg, midden in het drukke Rotterdamse havengebied, wordt omringd door de frisblauwe zeecontainers met pompinstallaties. Qualm is gespecialiseerd in blussystemen, leiding- en grondwerk. Het bedrijf leverde onder meer het gehele brandbeveiligingssysteem van de nieuwe zeesluis van IJmuiden, aan de petrochemische industrie, distributiecentra en zorginstellingen. Ook legt Qualm innovatieve aardwarmtesystemen en voert inspecties en vervanging van leidingwerk en bodemsaneringen uit.

Familiebedrijf

Naamgever Kees Qualm richtte het bedrijf in 1932 op, maar de pakweg tachtig werknemers worden al decennialang geleid door de familie Mulders. Momenteel zijn dat algemeen directeur Eric, zijn zus en financieel directeur Heleen én Eric's zoon Menno. Die laatste zal in 2023 het stokje helemaal overnemen. "Op een gegeven moment moet je een beetje afstand gaan nemen", zegt Eric. "Steeds meer mensen vroegen of ik al bezig was met opvolging. Toen zijn we er serieus over gaan praten."

Menno werkte als werktuigkundige op gastankers, voordat hij in 2011 aan de slag ging met de digitalisering van de afdeling onderhoud en inspecties van het familiebedrijf. "Het doel was destijds niet om de boel over te nemen", zegt hij. Het doorslaggevende moment kwam tijdens het leiderschapsprogramma van Jong Bouwend Nederland dat hij volgde. "De opdracht voor andere deelnemers was om argumenten te bedenken om het níet te doen. Op een gegeven moment dacht ik: ze proberen het uit mijn hoofd te praten, dat is niet de bedoeling. Toen besepte ik dat ik had besloten."

Advies

Vader en zoon bereiden zich zonder al te veel haast voor op de overdracht. "Neem de tijd om na te gaan wat je motieven zijn om het bedrijf over te nemen", adviseert Eric andere opvolgers. "Er komt best veel op je af. Goed met elkaar praten. Wij hebben ook externe begeleiding gevraagd bij onze gesprekken." Menno begon met het bedrijf tot in detail te leren kennen: "Ik ben jaarrekeningen gaan doornemen. Dat geeft wel een beeld van wat er allemaal gebeurt, maar dan weet je nog niet hoe de omgang met onze mensen is. Wij zien het familiebedrijf niet alleen als een bedrijf van een familie - iedereen hoort bij de familie. Het belangrijkste is continuïteit voor iedereen."

De volgende generatie is er inmiddels ook al: Menno's eigen kinderen zijn vier en zes jaar oud. Maar er is geen druk, lacht de jonge aanstaande eigenaar. "Wij mochten thuis doen wat we leuk vonden, er was geen enkele druk. Dat wil ik ook aan mijn kinderen meegeven. Als er geen vierde generatie Mulders komt? Dat zien we dan wel weer."

Meer informatie

bouwendnederland.nl/instream

Contactpersoon

Itzél Zuiker

Verenigingsmanager Jong Bouwend Nederland

i.zuiker@bouwendnederland.nl

Opstart meerjarenprogramma Ketensamenwerking

HANDVATTEN BIEDEN VOOR EFFICIËNTERE SAMENWERKING

De bouw- en infrasector is continu op zoek naar manieren om de keten efficiënter te maken. Naast de interactie tussen alle partijen binnen het bouwproces speelt de samenwerking tussen de opdrachtgever en opdrachtnemer hierbij een hoofdrol. Als dit proces goed verloopt, stimuleert het meer innovatie en versnelling van de bouwopgave. Met de start van het meerjarenprogramma Ketensamenwerking zet Bouwend Nederland weer een grote stap om die doelen dichterbij te brengen.

De bouwketen is een complex proces, ongeacht of het gaat om bouw, infra of utiliteitsbouw. Ron Wesseling, Vakgroepmanager bij Bouwend Nederland: "Er zijn heel veel partijen die bijdragen aan de keten, waardoor goede afstemming en samenwerking onmisbaar zijn. Anders bestaat het risico op eilanden in het proces en dat kan ten koste van de voortgang en het eindresultaat gaan."

Heldere contractvormen

Een meer geïntegreerde projectaanpak waarin alle ketenpartners nauw samenwerken, verkleint dit risico en vergroot de efficiency. Deze insteek heeft impact op de menselijke relaties en communicatie. Wesseling vult aan: "Maar er is ook een juridische kant. De samenwerking moet ook goed vastgelegd worden in heldere contractvormen. Zodat iedereen, opdrachtgever én -nemer, weet wat er verwacht wordt. Aan de andere kant zijn er technologische aspecten en tools nodig om de samenwerking te faciliteren en te ondersteunen."

Brede verkenning

Met het meerjarenprogramma Ketensamenwerking wil Bouwend Nederland afstemming binnen de keten stroomlijnen en verbeteren. "Omdat onze leden vaak contractpartij zijn en een regisseursrol hebben, is het logisch dat wij dit programma opzetten om hen te ondersteunen." Het programma start met een brede verkenning. "De eerste stap is kijken wat er al gebeurt en hoe we dat bij elkaar kunnen brengen. Dit gaat dan bijvoorbeeld over de optimalisatie van modellen, technologie en scholing. Hierbij willen we expliciet ook de jongeren betrekken. Zij kunnen vanuit een frisse blik meedenken."

Slimmer samenwerken

De positieve effecten van ketensamenwerking zijn al zichtbaar in de utiliteitssector. Hier is al veel bereikt in het verbeteren van de keten bij het aansluiten van woningen. De prefab-meterkast en een slim digitaal platform helpen daarbij. Het elektriciteitsnetwerk is door de energietransitie momenteel helaas wel te krap. En hoewel er zeker geïnvesteerd wordt in verzwaring van het net, is dit nog onvoldoende. Harold Lever, voorzitter Vakgroep Ondergrondse Netwerken en Grondwaterbeheer: "Iedereen wil sneller verzwaren, maar dat vraagt meer dan geld. Ook door slimmer samen te werken, kunnen we meer werk verzetten en de capaciteit optimaliseren."

Veel verbetermogelijkheden

Dit idee wordt benadrukt door het rapport 'Slimmer aan de slag' dat Berenschot in opdracht van Bouwend Nederland maakte. "Berenschot heeft een quick scan gemaakt die inzicht geeft in de opties voor productiviteitswinst de realisatieketen van elektriciteitsnetten. Zij hebben vijftig ideeën om systematischer samen te werken binnen de keten bekeken. En hoewel er zeker uitdagingen zijn, is de conclusie dat er nog veel verbetermogelijkheden zijn. Bijvoorbeeld door meer te digitaliseren en de samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer verder te versterken."

Handvatten bieden

Het zijn volgens Wesseling juist deze inzichten en praktijkervaringen die het meerjarenprogramma wil benutten om leden van Bouwend Nederland, ketenpartners en opdrachtgevers de handvatten te bieden om nog efficiënter samen te werken.

Meer informatie

bouwendnederland.nl/ketensamenwerking

Contactpersoon

Ron Wesseling

Programmamanager Ketensamenwerking

r.wesseling@bouwendnederland.nl

VVD-Tweede Kamerlid Peter de Groot:

DE BOUW- SECTOR MAG OOK WAT VRAGEN VAN DE OVERHEID

“Kom op voor jezelf en voor je belangen.” Dat is het advies dat VVD-Tweede Kamerlid Peter de Groot heeft voor bouwbedrijven, van klein tot groot. Hij vindt dat de overheid op haar beurt niet alleen de vragende partij moet zijn, maar juist de helpende hand moet aanbieden. “Niet vanuit een conservatieve bril, maar met de vraag wat nodig is om er samen te komen.”

Voor de VVD'er met wonen en bouwen in zijn portefeuille is de uitdaging glashelder. “Dat is huizen bouwen. Het klinkt simpel maar is wel een hele opgave. In het coalitieakkoord hebben wij afgesproken dat wij 100.000 huizen per jaar willen bouwen, dat blijft nu steken op 79.000 woningen.”

Zo kampt de bouwsector met stijgende bouwkosten. “Maar ook alle procedures daaromheen zoals natuurvergunningen zorgen voor vertraging. Dat moet en kan sneller. Daar mag de bouwsector ook meer samen optrekken en met één mond spreken.”

Innovatie

Zelf komt De Groot uit een aannemersgezien. Hij was vijftien jaar werkzaam in de bouw. Als het even kan bezoekt hij maar al te graag een bouwplaats. “Zo was ik vorige week in een wijk in Vlaardingen die wordt getransformeerd. Ik krijg er energie van om al die innovaties in de praktijk te zien.”

“DE OVERHEID MOET HELDERHEID GEVEN”

De VVD'er is bijvoorbeeld erg te spreken over innovatieve fabriekswoningen. “Om de sector te helpen hoeft wat mij betreft niet elk huis meer een losse bouwvergunning te hebben. Huizen rollen dan met de juiste certificering uit de fabriek.”

Ook meer natuurinclusieve oplossingen en circulaire woningen spreken bij De Groot tot de verbeelding. “Die kunnen een bijdrage leveren aan natuurherstel en daardoor kunnen we blijven bouwen. We kunnen dat niet voor 50.000 woningen in één keer verwachten. Je moet dan wel de balans opzoeken.”

Volgens de VVD'er dient de bouw hier ook hard aan te werken. “Ze kan bijdragen aan de maatschappelijke opgaven. Daarvoor moet geld worden geïnvesteerd in innovatie en opleidingen. De overheid moet dat juist faciliteren. Die moet helderheid geven over hoe en wanneer er gebouwd moet worden. De bouwsector mag dat ook vragen van de overheid.”

“JE MOET DE BALANS OPZOEKEN”

Grote opgave

In de toekomst zou De Groot graag zien dat woningen met weinig milieu-impact veel meer de standaard worden én dat bedrijven eraan mogen verdienen. “Dat is een grote opgave voor de sector die nu aan het verduurzamen is. Dan match je de kracht van de bouw met de opgave die Nederland nu heeft. Er wordt wel aan innovaties gewerkt maar dat duurt vaak lang. Deze twee werelden willen wij graag bij elkaar brengen. Zo'n 400.000 mensen werken in de bouw. Die moeten allemaal een goede en gezonde boterham kunnen verdienen, ook tijdens de transitie.”

ONDERWIJSKAART GEEFT OVERZICHT IN OPLEIDINGSLANDSCHAP

Volgde je vroeger een bouwopleiding, dan was dat duidelijk. Iedereen had een beeld bij Its timmeren of mts bouwkunde. Tegenwoordig zijn er tal van bouw-, infra- en technische opleidingen. Een goede ontwikkeling van het vak, maar welke zijn er? Remco Swaab, directeur Bouwbedrijf A. Huurdeman en Yolanda van Rijswijk (adjunct-directeur Dura Vermeer Renovatie Midden West) bedachten in samenwerking met Bouwend Nederland de digitale onderwijskaart.

Hoe zijn jullie op het idee gekomen?

Van Rijswijk: "Deze markt is continu op zoek naar mensen. Scholen klagen dat ze geen stageplekken kunnen vinden en bouwbedrijven kunnen geen mensen vinden. Maar eigenlijk konden we elkaar niet goed vinden. Dat moet overzichtelijker bedachten wij. Ons idee hebben we gepitcht in het regiobestuur van de regio Noord-West van Bouwend Nederland en vervolgens kregen we groen licht."

Wat is het doel van de onderwijskaart?

Van Rijswijk: "De onderwijskaart helpt om elkaar beter te vinden, maar ook om te snappen hoe het onderwijslandschap in elkaar zit." Swaab: "Vaak weten bedrijven niet waar hun potentiële medewerkers hun opleidingen volgen. Misschien wil je via stageplekken toekomstige medewerkers binnenhalen? Welke opleiding is aan een bepaalde functie gekoppeld? Daarnaast is het ook handig voor huidige medewerkers die zich verder willen ontwikkelen. De onderwijskaart geeft uitleg: welk niveau en welk beroep hangt aan deze opleiding? Vroeger deed je Its timmeren of mts bouwkunde. Tegenwoordig heb je mbo bouwkunde, maar ook interieur, smart building en die hebben allemaal met bouw te maken. En toch zijn het verschillende functies."

Maar er gebeurt toch al best veel tussen onderwijsinstellingen en bedrijven?

Swaab: "Zeker, maar de partijen weten van elkaar niet wat er in de regio al speelt." Van Rijswijk vult aan: "Er zijn zoveel initiatieven om potentiële studenten enthousiast te krijgen voor techniek. Wij zagen door de bomen het bos niet meer. Dat is ook best zonde als je denkt aan de subsidies. Dat kan efficiënter. De onderwijskaart geeft overzicht. Je ziet welke initiatieven er al lopen. In plaats van een nieuwe op te richten, kun je aanhaken bij bestaande. Al die initiatieven willen we op de onderwijskaart zichtbaar maken."

Wat hopen jullie dat de onderwijskaart oplevert?

Van Rijswijk: "Dat onderwijs en bedrijven elkaar weten te vinden en efficiënter samenwerken. Ieder bedrijf heeft een andere behoefte, maar samen hebben we een behoefte die naadloos aansluit op alle opleidingen in de regio. Hoe beter wij ons als bedrijf aantrekkelijk maken voor al die opleidingen, hoe beter de slagingskans is dat die studenten bij ons in de techniek komen werken." Swaab: "We staan open voor ideeën. Ontbreekt er iets? We horen het graag. Hopelijk is de volgende stap dat we landelijk gaan. Misschien heb je een werknemer die niet in Utrecht woont, maar in een andere regio. Dan zie je meteen gespecificeerd welke opleidingen er in zijn of haar woonplaats zijn. Scheelt weer zoeken via Google."

Meer informatie

bouwendnederland.nl/onderwijskaart

Contactpersoon

Vera van Rossem

Adviseur Onderwijs en arbeidsmarkt

vvanrossem@bouwendnederland.nl

10 MANAGEMENT- VRAGEN AAN...

JAN-WILLEM VAN ENGEN

Aansluitend op zijn opleidingen mbo en hbo bouwkunde startte Jan-Willem van Engen in 2008 zijn eigen bouwbedrijf. Tijdens de bouw van diverse houtskeletwoningen ontwikkelde Van Engen (1985) een passie voor juist die projecten die met een uitdagend ontwerp, een specifieke bouwmethode en/of energieopgave om de nodige inventiviteit, flexibiliteit en praktische nuchterheid vroegen. Wat begon met een gezonde ondernemersgeest en één timmerman in dienst is inmiddels uitgegroeid tot een bedrijf met 40 medewerkers en een sterke focus op ecologisch bouwen.

Het beste advies ooit gekregen

'Blijf bij jezelf', een devies van mijn ouders. Luister altijd naar je eigen kompas. Je hoeft niet te doen wat anderen denken dat goed voor jou is.

1

2

De belangrijkste eigenschappen voor succes als directeur in de bouw en infra

Een vooruitstrevende en duidelijke visie voor je bedrijf en dat je medewerkers deze uitdragen. Dat alles in combinatie met durven ondernemen en kansen actief opzoeken. Acht jaar geleden besloten we alleen nog maar duurzaam in hout te bouwen en werden we voor gek verklaard. Anno 2022 snappen mensen het beter.

Mijn motto als manager

Zorg goed voor je mensen: zij zijn het gezicht van je bedrijf en maken je werk. Ik laat hen vrij werken binnen bouwkaders waarbij ik tracht ondersteunend, duidelijk en eerlijk te zijn.

3

4

Medewerkers motiveren is een kwestie van...

... een bedrijfsvisie hebben en innovatie waarborgen zodat er een toekomst is voor bedrijf én medewerkers. Maar ook je mensen vrijheid geven waardoor ze verantwoordelijkheid willen en durven nemen, wetende dat ze altijd op ondersteuning kunnen rekenen. Ze staan er niet alleen voor.

Het onderscheidend vermogen van mijn bedrijf

Ecologisch bouwen. Als in: gebouwen zo schoon mogelijk maken en hierbij zoveel natuurlijke materialen toepassen. Daarnaast werken we écht transparant met onze opdrachtgevers en trekken uitsluitend in bouwteams op.

5

6

Het meest trots op tot nu toe

De realisatie van de ecologische en emissieloze wildopvang bij Doorwerth. Daarnaast ben ik trots op mijn team van gedreven Van Engen-medewerkers. Maar ook hoe we met elkaar het bedrijf en de cultuur samen hebben opgebouwd, maakt mij trots.

De belangrijkste ontwikkeling voor de toekomst van de bouw en infra

Toepassen van schone(re) materialen. Materialen die de wereld uitputten, moeten we niet meer willen gebruiken. De bouw kan hier écht een verschil maken; we hebben meer invloed dan onze sector zich nu toe-eigent.

7

8

Meest overschatte ontwikkeling in de bouw of infra

Beton en staal als dé bouwmaterialen van de toekomst. Deze zouden we juist minder moeten inzetten. Die mindset moet veranderen. Vanuit ecologisch oogpunt leveren beide veel nadelen op.

Het mooiste aan de bouw en infra

Dat mensen dingen kunnen bedenken en maken. Je kunt wat je doet aan je kinderen laten zien. We kunnen écht impact en het verschil maken in de bouw..

9

10

Het woord dat ik niet meer kan horen

Ik word er moe van dat men altijd iets van een ander moet vinden. Er wordt (te) veel kritiek op elkaar geleverd en daardoor wordt er meer afgebroken dan opgebouwd.

ARNO VISSER NIEUWE VOORZITTER BOUWEND NEDERLAND VANAF MAART 2023

In maart 2023 zwaait Maxime Verhagen na tien jaar af als voorzitter van Bouwend Nederland. Zijn opvolger is al bekend: Arno Visser, nu nog president van de Algemene Rekenkamer, neemt het stokje over voor tenminste de komende vier jaar.

Het Algemeen Bestuur van Bouwend Nederland stemde unaniem in met de benoeming van Arno Visser (56). Als zoon van een mkb'er in een Haags middenstandsgezin zag Visser van dichtbij de uitdagingen van ondernemers. Als wethouder van Almere deed hij bovendien veel ervaring op met de wereld van bouw en infra.

Na een periode als Tweede Kamerlid voor de VVD en functies bij KPMG en Nuon werd Visser in 2013 benoemd tot lid van de Algemene Rekenkamer. Hier kreeg hij twee jaar later de leiding. In zijn negen jaar als president zorgde Visser ervoor dat de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer vaker werden overgenomen, en had zo een directe positieve invloed op een effectief inkomsten- en uitgavenbeleid van de Rijksoverheid.

“Met Arno Visser halen we een zeer ervaren bestuurder in huis, met een breed en relevant netwerk voor onze sector,” zegt George Raessens, voorzitter van de selectiecommissie en vice-voorzitter van Bouwend Nederland. “Arno is met zijn brede ervaring en achtergrond

ideaal gepositioneerd om mee te denken en werken aan de oplossingen die onze sector kan bieden voor de grote uitdagingen waar Nederland voor staat op het gebied van woningbouw, energietransitie en bereikbaarheid.”

“De bouw is van cruciaal belang voor Nederland”, reageert Arno Visser op zijn kersverse benoeming. “Niet alleen is het de grootste bedrijfstak die prachtig werk biedt aan tienduizenden mensen. Het is ook de sector die moet komen met oplossingen die ervoor zorgen dat we ook in de toekomst veilig, betaalbaar en duurzaam kunnen wonen, werken en recreëren. Dat is de uitdaging waar ik als nieuwe voorman van Bouwend Nederland van harte aan mee werk. Er is zoveel talent en het innovatief vermogen waarmee onder de juiste voorwaarden Nederland elke dag een beetje mooier kan worden gemaakt. Daar wil ik me met de lidbedrijven van Bouwend Nederland sterk voor maken.”

**ARNO VISSER VOLGT
MAXIME OP DONDERDAG
16 MAART 2023 OFFICIEEL
OP ALS VOORZITTER VAN
BOUWEND NEDERLAND.**

BNL ACADEMY BOUWT AAN EEN LERENDE BRANCHE

Een nieuwe cao, duurzame bouwmethoden en stijgende materiaalkosten: in de bouwsector volgen ontwikkelingen elkaar in hoog tempo op. Bouwend Nederland Academy helpt bouwbedrijven om bij te blijven door het trainingsaanbod nauw aan te laten sluiten op hun informatiebehoefte. Hoe pakt BNL Academy dat aan?

BNL Academy biedt trainingen met actuele en praktijkgerichte informatie. Deze trainingen zijn relevant voor iedereen in de bouwsector, leden en niet-leden. Leden van Bouwend Nederland krijgen een korting. “We willen goed bereikbaar zijn. Daarom hebben we trainingslocaties verspreid over het land en bieden we trainingen in verschillende vormen aan. Niet alleen klassikaal, maar ook als e-learning of een incompany-maatwerktraining”, zegt Sabette van der Klooster, manager Academy bij Bouwend Nederland. “Onze trainingen zijn voor bouwprofessionals, gegeven door bouwprofessionals - ervaringsdeskundigen die weten wat er speelt in de branche. We hebben veel kennis in huis en waar nodig schakelen we een externe docent in.”

Gevarieerd trainingsaanbod

Het aanbod van BNL Academy is onderverdeeld in vijf thema's: sociale zaken & HRM, bedrijfsvoering, veiligheid, duurzaamheid en contracten & aanbesteden. Binnen elk thema vind je trainingen oplopend van basis tot uitgebreid, zoals over de Wet kwaliteitsborging. De Academy biedt een fysieke basistraining, e-learning (Wkb Wegwijzer), een praktische incompanytraining 'Wkb Op Maat' én een uitgebreid

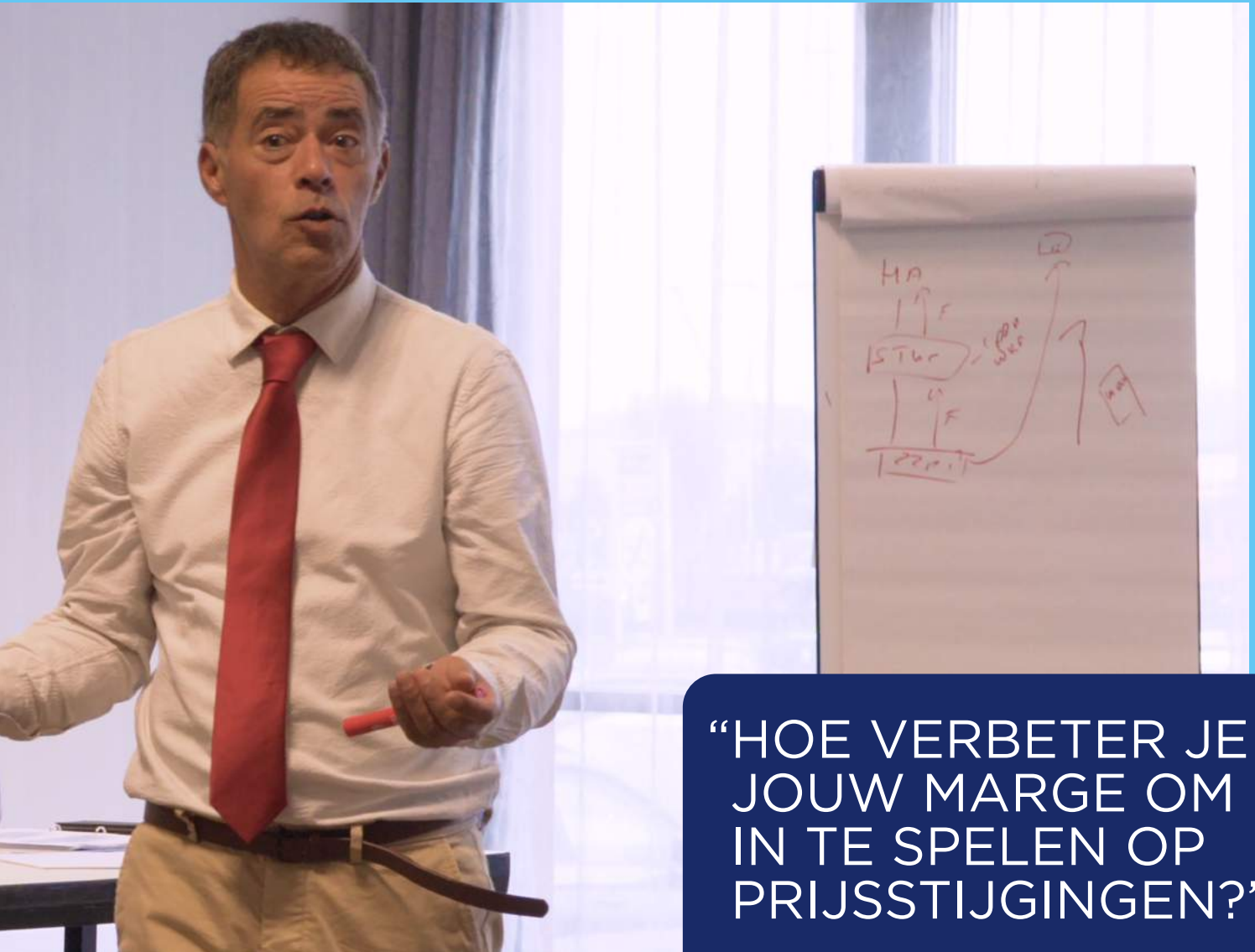
begeleidingstraject. Dit modulaire aanbod is een succes, want zo is er het voor ieder wat wils. Dat blijkt ook uit de populariteit van de Wkb-trainingen; alleen al voor de basisvariant hebben in totaal ruim duizend cursisten zich al ingeschreven.

Hoe komt het aanbod tot stand?

Het trainingsaanbod van BNL Academy is aanbod- en vraaggestuurd. “Wat en hoe willen leden leren? Dat is belangrijk om te weten. Daarom houden we de wensen van bouwbedrijven nauw in de gaten en stemmen we ons aanbod daar continu op af”, zegt Van der Klooster. Hoe kent Bouwend Nederland de informatiebehoefte van leden? Daarvoor maakt de vereniging gebruik van drie middelen. “Ten eerste kijken we naar de gegevens uit ons Topdesk-systeem. Hierin worden alle binnenkomende vragen geregistreerd: schriftelijke en telefonische vragen en verzoeken via e-mail. Ten tweede gebruiken we websitedata: op welke termen wordt gezocht en welke content wordt goed gelezen? Dat zegt ook veel over de informatiebehoefte van leden. Ten derde past BNL Academy zijn aanbod aan op de uitkomsten van de jaarlijkse ledenenquête.”

Ledenenquête

In deze enquête vroeg BNL Academy dit jaar 7.000 bouwprofessionals naar hun leerbehoeften en -ervaringen. Heb je wel eens een training gevolgd bij BNL Academy? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke training heb je gedaan? Waarom heb je die gevolgd? Dat zijn vragen die BNL

“HOE VERBETER JE JOUW MARGE OM IN TE SPELEN OP PRIJSSTIJGINGEN?”

Academy voorlegde aan respondenten. Daaruit bleek dat 43 procent van de bouwbedrijven die niet eerder bij BNL Academy een training volgde, niet bekend is met het trainingsaanbod. Daarnaast vroeg de opleider in welke vorm bouwprofessionals een training het liefst volgen. Maar liefst 13 procent van de deelnemers heeft inmiddels een voorkeur voor e-learning.

Meer e-learning

Steeds meer bouwprofessionals willen leren waar en wanneer het hen uitkomt. Daarom biedt BNL Academy steeds meer e-learnings aan via zijn Online Learning Management System. “Vooral naar korte modules van maximaal anderhalf uur is veel vraag”, vult Van der Klooster aan. “Inmiddels zijn er sinds maart vorig jaar 204 e-learningmodules afgenomen.” Daarnaast blijft de Management Leergang Strategisch ongekend populair. Deze Leergang is gericht op directeur-eigenaars en bedrijfsleiders van bouwbedrijven en installatiebedrijven die verantwoordelijk zijn voor het strategisch beleid. “De Leergang bestaat al ruim twintig jaar en zit elk jaar weer vol. Dat komt onder andere door de specifieke inhoud en de uitstekende docenten met ervaring in de bouw- en installatiebranche.”

Inhoudelijke aanpassingen

De komende tijd past BNL Academy het trainingsaanbod ook inhoudelijk aan naar aanleiding van de bevindingen uit de enquête, Topdesk en de website. “Zo bleek dat er veel behoefte is aan

informatie over verlofvormen, dus ontwikkelden we een training over dit onderwerp,” zegt Van der Klooster. “Ook over het werken in bouwteams, de herziene UAV-GC en duurzaam bouwen zijn veel vragen. En hoe verbeter je jouw marge en ga je om met alle prijsstijgingen? Momenteel ontwikkelen we nieuwe trainingen en updaten we bestaande trainingen over deze onderwerpen, zodat we met ons aanbod perfect blijven aansluiten op de informatiewensen van onze leden.”

Om een vinger aan de pols te houden, vraagt BNL Academy deelnemers na afloop wat ze van een training vonden. Ook deze feedback gebruikt de vereniging om trainingen te verbeteren. Van der Klooster: “Wat was de meerwaarde in jouw dagelijkse praktijk? Wat vond je van de trainer en van de locatie? Dat zijn vragen die we aan alle deelnemers voorleggen. Zij geven BNL Academy gemiddeld een 7,9. Een heel mooi cijfer, maar nog geen reden om achterover te leunen, want we gaan voor minimaal een 8!”

Meer informatie

bouwennederland.nl/academy

Contactpersoon

Sabette van der Klooster

Manager Academy

s.vanderklooster@bouwennederland.nl

ZO REGELT U HET GOED VOOR UW MENSEN!

Een ongeluk of langdurige ziekte kan grote financiële gevolgen hebben voor uw werknemers en hun gezinnen. De WGA-gatverzekering Plus voor leden van Bouwend Nederland sluit aan op de verplichte verzekering vanuit de cao. U verzekert uw werknemers van inkomen bij gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid. Plus persoonlijke ondersteuning van een WIA-coach. Zo biedt u uw mensen optimale inkomenszekerheid.

goudse.nl/BNL-WGAgatPlus

REGIO NOORD

BIJEENKOMSTEN

bouwendnederland.nl/regios/regio-noord

December

13 Ledenbijeenkomst met partners, afdeling Drenthe

Januari

19 Nieuwjaarsbijeenkomst met partners, afdeling Groningen

23 Kennistafel Groene Koers

31 Contactgroep Digitalisering

Februari

07 Excursie afdeling Drenthe

07 Netbeheerdersoverleg

14 Werkbezoek ihkv Provinciale Statenverkiezingen Drenthe

16 Werkbezoek ihkv Provinciale Statenverkiezingen Friesland

21 Bijeenkomst Platform Infra Noord i.s.m. Stadswerk en NL
Ingenieurs

23 Werkbezoek ihkv Provinciale Statenverkiezingen Groningen

NOORD 2.0

Bouwend Nederland is een prachtvereniging! En samen met mijn bestuurders doen we er alles aan om zaken in het hoge noorden in goede banen te leiden. Betrokkenheid van onze (regionale) leden is daarbij belangrijk en onmisbaar, en die betrokkenheid zien we in de komende periode graag uitgroeien. De vraag hierbij is: hoe zouden we dat vanuit het bestuur, maar ook samen, kunnen bewerkstelligen?

Een vereniging is altijd afhankelijk van een actieve rol van haar leden. Bouwend Nederland behartigt collectief onze belangen maar bijvoorbeeld ook inkoopvoordeel. Al twee mooie redenen om er lid van te worden. Maar betrokkenheid gaat nog een stapje verder waarbij we samen proberen dingen voor elkaar te krijgen. Zo wordt al veel in BIM gewerkt, maar nog niet vanuit een collectief gedachtegoed. Pas als je dit samen oppakt, maak je échte meters.

Daarom is het zaak dat wij als bestuur onze leden in hun kracht zetten, dat wij verbinden en bepaalde taken aan hen mogen toebedelen. Begrijp mij niet verkeerd: we willen natuurlijk niemand dwingen, maar wel triggeren om samenwerkingsprotocollen op te zetten. Mensen die ervaringen met de groep delen waardoor het samenhorigheidsgevoel ook naar andere onderdelen uitbreidt: dat zou toch schitterend zijn?

Zelf heb ik twee zonen in mijn bedrijf. Bijeenkomsten zullen ze fysiek niet zo snel bijwonen, maar wat corona ons heeft geleerd is dat er virtueel heel veel kan worden ingebracht. En dan staan die jongens van mij vooraan. Deze generatie gaat nu eenmaal anders met zaken om. Laten we dit dan ook in ons voordeel gebruiken waardoor we die meters samen kunnen maken. Zowel fysiek als digitaal.

Een (nog) actievere rol van leden binnen 'Noord 2.0'? Dat zie ik wel zitten!

Klaas Graveland

Regiovoorzitter Bouwend Nederland
Regio Noord

“TREK SAMEN OP EN LEER VAN ELKAAR”

Wethouders uit Friesland, Groningen en Drenthe én bestuurders van Bouwend Nederland regio Noord spraken op 5 oktober tijdens een masterclass over actuele thema's binnen de bouw. Een belangrijk punt dat in De Lawei in Drachten de revue passeerde, is de samenwerking tussen gemeenten en bouw- en infrabedrijven. “Marktpartijen hebben kennis die wij niet hebben. Die moeten we gebruiken.”

“We leven in een turbulente tijd”, vertelt regiomanager Sander Wubbolts. De oorlog in Oekraïne heeft tot snel stijgende prijzen van materiaal en brandstoffen geleid, en daarnaast is de beschikbaarheid verder onder druk komen te staan. Dit komt boven op de uitdagingen die al speelden. “Mijn oproep aan de wethouders: wanneer bouw- of infrabedrijven zich bij jou melden, ga dan het gesprek aan. Dit is een unieke situatie die ondernemers niet alleen kunnen dragen.”

Volgens Wubbolts is de continuïteit van de bouwsector een van de speerpunten van Bouwend Nederland voor 2023. “Niet alleen belangrijk voor de bouwsector, maar ook voor de maatschappij én het financieel belang van gemeenten”, aldus een van de aanwezige wethouders. Wubbolts: “Volgens onderzoek komt elke euro die je in de bouw steekt met factor 3 terug in de economie.”

Aandachtspunten

Investeren in bouw en infra is waar zowel ondernemers als wethouders de noodzaak van inzien. “De contractvorm is dan wel een aandachtspunt”, stelt Jos van Alphen van Aanbestedingsinstituut Bouw & Infra. Hij spreekt over werking van het bouwteam, twee-fasen-contracten en vergelijkbare samenwerkingsvormen. Ook bestuurders lichten diverse projecten van succesvolle samenwerkingen toe. Inspirerende materie voor wethouders om zo uit

de praktijk te vernemen wat wél lukt en mogelijk is binnen het inrichten van een aanbesteding. Verder bracht Van Alphen de handreikingen ‘Meer impact met duurzaam aanbesteden’ en ‘Duurzaam aanbesteden bij infrastructurele werken’ onder de aandacht (terug te vinden via de site van Bouwend Nederland), evenals de wegwijzer ‘Innovaties in aanbestedingen’ over de twee-fasen-aanpak en de RAW-raamovereenkomst.

Gesprekstafels

Vervolgens verdelen de aanwezigen zich over twee gesprekstafels, waar ze hun visies geven op diverse stellingen. Regiobestuurder Roelof Faber leidt gesprekstafel ‘Wonen’ en Gerard Hoiting, bestuurder bij het Platform Infra Noord, leidt ‘Infra’. Bij ‘Wonen’ wordt onder andere gesproken over in hoeverre de markt een oplossing kan bieden voor het personeelstekort bij gemeenten. Als voorbeeld wordt het bundelen van capaciteit van medewerkers genoemd die bouwplannen beoordelen en/of vergunningsprocedures begeleiden. De onafhankelijkheid van de gemeenten moet gewaarborgd worden, maar op sommige vlakken zou dit zeker een oplossing kunnen zijn, beamen de wethouders.

Bij de gesprekstafel ‘Infra’ gaat het onder meer over duurzaam inkopen, dat volgens de tafelgenoten de voorkeur geniet boven aanbesteden op basis van de prijs. “Hindernissen weghalen is de rol van de overheid”, zegt wethouder Kees Wielstra van gemeente Dantumadiel. “Daar waar beleid beperkend is voor innovatie moet er inspanning worden gedaan om hierin verandering te brengen. Dit is zoeken en pionieren, en ook daarin kunnen we als markt en overheid gezamenlijk optrekken.”

REGIO NOORD VERWELKOMT DRIE 'NIEUWE' COLLEGA'S

In het afgelopen kwartaal heeft Bouwend Nederland Regio Noord een drietal nieuwe collega's mogen verwelkomen. Nou ja: twee, om precies te zijn... Een nadere kennismaking met Kirsten Notenbomer, Dina Griemink en Yannick Bos!

Als nieuwe adviseur Sociale Zaken is Kirsten Notenbomer (zij volgt Alja Vos op) vanaf 1 november de sparringpartner voor lidbedrijven met betrekking tot cao-vraagstukken, arbeidsrecht en sociale zekerheid. Met een achtergrond in HR en ervaring in de techniek voelde haar keuze voor Bouwend Nederland als een juiste. "Na mijn opleiding HRM kwam ik in aanraking met de techniek en de bouwsector. Het bezoeken van bouwlocaties vind ik geweldig: hoe leuk is het om een gebouw stap voor stap te zien groeien?"

Notenbomer kijkt uit naar gesprekken met leden om er zo achter te komen wat er binnen de sector speelt en waarbij zij kan ondersteunen. "Binnen sociale zaken staat het nodige te gebeuren en dit brengt een aantal belangrijke uitdagingen met zich mee. Goed werkgeverschap, duurzame inzetbaarheid en veiligheid: het zijn slechts enkele voorbeelden. Ik kijk ernaar uit spoedig vele lidbedrijven te ontmoeten."

"No-nonsense cultuur"

Ook Dina Griemink is sinds 1 november onderdeel van Regio Noord. Als adviseur Onderwijs en Arbeidsmarkt heeft zij de vertrekkende Kees Vianen opgevolgd. "Het mooie aan de bouwbranche vind ik de no-nonsense cultuur, de ontwikkeling van innovatieve technieken en de mogelijkheid om op allerlei niveaus te werken. Voor zowel denkers als doeners biedt de bouw veel mogelijkheden."

Griemink wil zich inzetten voor een aantal uitdagingen. Denk daarbij aan het vergroten van de instroom op de arbeidsmarkt en in de opleidingen én het faciliteren van een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. "Samen met onze leden en partners ga ik graag met deze vraagstukken aan de slag."

"SAMEN MET ONZE LEDEN EN PARTNERS GA IK GRAAG MET DEZE VRAAGSTUKKEN AAN DE SLAG."

Een bekend(er) gezicht

Een maand later dan Notenbomer en Griemink is Yannick Bos als adviseur Markt en Overheid begonnen. In deze functie treedt hij in de voetsporen van Goitzen Veenstra. Hiervoor was Bos voor Bouwend Nederland in Zoetermeer werkzaam als secretaris van de Kontaktgroep Materieel (KOMAT) en als beleidsmedewerker binnen de vakgroep Bitumineuze Werken (VBW).

"In mijn tijd binnen Bouwend Nederland heb ik gezien dat we de bouw hard nodig hebben om omvangrijke maatschappelijke ambities te kunnen realiseren. Met mijn overstap naar het regiokantoor in Groningen keer ik terug naar mijn roots en krijg ik de kans om leden te helpen bij de dossiers die mij destijds hebben doen laten kiezen voor de bouw en infra. Ik ga deze uitdaging dan ook met veel energie aan!"

OPVOLGING? OVERNAME?

WAT DOE JE STRAKS MET JE BEDRIJF?

Voor elke ondernemer komt er een moment om te stoppen met werken. De vraag is wat je dan doet met je bedrijf. Is er een opvolger in de familie? Moet het bedrijf worden verkocht aan derden (en hoe werkt dat dan)? Op donderdag 13 oktober konden lidbedrijven van Regio Noord tijdens een speciale themabijeenkomst antwoord op deze en andere vragen krijgen.

Zo'n vijftig lidbedrijven waren naar Van der Valk Hoogkerk gekomen voor de themabijeenkomst 'Familiebedrijven, bedrijfsopvolging en verkoop derden'. Een deel van de bedrijfseigenaren was met zoon/ dochter of partner, want zeker voor familiebedrijven speelt het opvolgingsvraagstuk een bijzondere rol. Dat werd ook duidelijk uit de lezing van Dr. Mira Bloemen-Bekx die een proefschrift heeft geschreven over familiebedrijven en kon goed vertellen over de fases van het opvolgingsproces en de rol die ouder en kind daarin spelen. In een volgende presentatie lichtte Ben Olde Hartman van Olde Hartman Advies de meer fiscale en juridische aspecten van de (ver)koop van een bedrijf en ook van bedrijfsopvolging toe.

Prima bijeenkomst

Peter Lamein van aannemersbedrijf Lamein uit Hoogezand-Sappemeer was een van de vijftig deelnemers aan de bijeenkomst. Hij is 56 jaar en bruist nog van de energie. "Stoppen is dus nog niet aan de orde, maar ik weet dat het een keer moet gebeuren. Het leek me goed om me er nu al in te verdiepen, vandaar dat ik naar deze bijeenkomst ben gekomen. Het was informatief, maar wel redelijk algemeen. Prima voor een eerste keer. Wil je je wat meer verdiepen, zou dat wellicht beter werken in een wat kleiner gezelschap. Dan wordt het wat persoonlijker."

"STOPPEN IS DUS NOG NIET AAN DE ORDE, MAAR IK WEET DAT HET EEN KEER MOET GEBEUREN. HET LEEK ME GOED OM ME ER NU AL IN TE VERDIEPEN."

Meerdere wegen naar Rome

Ook Hotze Jan Lolkema van Aannemingsbedrijf Lolkema uit Heerenveen was present omdat hij het tijd vindt om na te denken over de toekomst van het infrabedrijf dat hij in 2002 van zijn vader overnam. Hij herkende veel in het verhaal van dr. Mira Bloemen-Bekx. "Dat was leuk én interessant", zegt hij. Of hij er ook daadwerkelijk veel aan heeft als het om de overname van zijn bedrijf gaat, is de vraag. "Mijn kinderen gaan iets anders doen dus ik moet nadenken over hoe we de opvolging dan gaan aanpakken." De presentatie van Olde Hartman leverde hem wat dat betreft meer bruikbare inzichten op maar dé oplossing heeft hij niet uit deze bijeenkomst gehaald. "Er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden, daar ben ik inmiddels wel achter. Maar ik neem dit mee, denk er nog verder over na en ga er de komende tijd nog meer informatie over inwinnen. Want duidelijk is wel dat dit niet iets is wat je voor je uit moet schuiven."

Vanuit Regio Noord wordt er een vervolgbijeenkomst georganiseerd om in een kleiner gezelschap door te praten over dit onderwerp.

"IK NEEM DIT MEE, DENK ER NOG VERDER OVER NA EN GA ER DE KOMENDE TIJD NOG MEER INFORMATIE OVER INWINNEN."

REGIO OOST

BIJEENKOMSTEN

Bouwendnederland.nl/regios/regio-oost

Januari

- 19 Nieuwjaarsbijeenkomst Infra Platform Oost
- 21 Nieuwjaarsbijeenkomst afdeling Flevoland
- 26 Outlook bouw 2023 bijeenkomst afdeling Regio Twente
- 27 ALV en nieuwjaarsreceptie afdeling Zwolle Genemuiden

Februari

- 2 Operationele HR bijeenkomst Oosterbeek
- 7 Operationele HR bijeenkomst Almelo
- 14 Operationele HR bijeenkomst Zwolle

DE FLUITENDE METSELAAR

In 1996 zijn mijn man en ik VANLAGEN Metselwerken begonnen; ons eerste personeelslid was een Revaboleerling. We hebben ons altijd op leerlingen gericht, omdat het opleiden van jonge vakmensen heel belangrijk is. De bouw is wel veranderd: waar vroeger nog veel veeschuren werden gebouwd, metselen we nu veel bijzonder metselwerk aan woningen, bungalows en villa's. Afgelopen zomer namen we ook deel aan Expositie Baksteen van Kunsthal KAdE en ben je opeens artistiek bezig. We willen jong en oud de veelzijdigheid van het metselvak bijbrengen.

Sinds het voorjaar ben ik bestuurslid binnen de Veluwestreek en richt ik mij als vicevoorzitter op opleiden, instroom en scholing. Zaken waar ik mij 100% voor inzet. Niet verwonderlijk dat ik de afgelopen maand nauw betrokken was bij de trainingen in aanloop naar WorldSkills in Salzburg.

Begin oktober werd ik onderdeel van het Algemeen Bestuur en vertegenwoordig ik de stem van 'het kleine bedrijf'. Mijn grootste trigger? Die stond ooit de voorpagina van de Cobouw: "De fluitende metselaar op de steiger verdwijnt." Mijn eerste reactie: 'Dat mag en zal niet gebeuren!' Eerlijk is eerlijk: het aantal 'fabriekswoningen' neemt toe maar er blijft ruim voldoende werk over ons metselvak. We moeten er dan wél voor te zorgen dat er genoeg handjes overblijven om dit werk uit te voeren.

Vanuit mijn functie in het 'AB' wil ik invloed uitoefenen richting Zoetermeer en Den Haag. De belangen van kleine bedrijven zijn namelijk net iets anders dan die van (middel) grote vakgenoten. Voor vragen kun je mij altijd bellen!

Marjan van Lagen

Bestuurslid afdeling Veluwestreek
Algemeen Bestuurslid Bouwend Nederland

VOORAL VERSNELLINGSTEAMS BLIJKEN ZEER EFFECTIEF **SAMENWERKING IN PROVINCIE GELDERLAND LEIDT TOT MEER WONINGEN**

Bouwend Nederland Oost en de provincie Gelderland werken nauw samen in een ambitieus actieplan om de woningbouw aan te zwengelen. Het gaat vooral om het versnellen van procedures, maar er wordt ook zwaar ingezet op innovatieve bouwmethoden. Het Actieplan Wonen wordt gesteund door partners zoals gemeenten, ontwikkelaars, bouwers, beleggers, woningcorporaties of onderwijs en ligt goed op koers.

In 2019 concludeerde het provinciebestuur dat te veel woningbouwprojecten in haar 51 gemeenten te traag verliepen. Eerst werd een breed draagvlak gezocht bij alle spelers, die allemaal positief reageerden. "Iedereen wil tenslotte een goede kwaliteit geven aan zijn gebied," zegt Henk van Rhijn, die sinds 2020 belast is met de uitvoering van het Actieplan Wonen. Namens Bouwend Nederland Oost sprong Jarin van der Zande in 2022 op de rijdende trein.

Versnellen

Het actieplan knipt het complexe vraagstuk op in veertien actiegerichte projecten met harde doelstellingen en deadlines. Van Rhijn: "Het gaat vooral om het versnellen van de processen, stimuleren van doorstroming, innovatiever en betaalbaar bouwen en meer ruimte voor flexwoningen." Met tal van financiële regelingen probeert de provincie sociale huur- en koopwoningen betaalbaar te maken. Uit een tussentijdse rapportage blijkt dat in 26 gemeenten, bij 53 bouwprojecten, zo'n 30.000 woningen versneld tot stand komen. Daarmee ligt het Actieplan Wonen op koers om in 2025 zo'n 45.000 woningen te realiseren.

Logisch

Voor Bouwend Nederland was deelname een logische stap, zegt Van der Zande. "Wij voelen de maatschappelijke urgentie natuurlijk ook. Bovendien is het goed om nauw contact te hebben met overheden en andere marktpartijen." Van Rhijn zag bij de overheden iets gebeuren: "Het is voor een toezichthoudende organisatie bijna onnatuurlijk om opeens uitvoeringsplannen te gaan maken én regie te pakken. Dat was en is nog wel even wennen." Ook gemeenten hebben soms moeite aan te geven dat zij de ambtelijke (mens)kracht missen om complexe bouwprojecten te managen. "Het is soms lastig om je kwetsbaar op te stellen," stelt Van Rhijn.

Effectief

Het uitvoerend kernteam concludeerde al snel dat juist het gebrek aan menskracht oplosbaar is. De provincie heeft hiertoe een raamcontract met adviesbureau Sweco gesloten, zodat men kan putten uit een arsenaal van 1.600 specialisten. Van Rhijn: "We inventariseren een probleem dat een gemeente meldt en wijzen daar een ingehuurd specialist aan toe. Zulke versnellingssteams blijken in de praktijk erg goed te werken. Vaak zijn de personele kosten al wel begroot dus kan er snel worden gehandeld." De versnellingssteams zullen in 2023 verdrievoudigd worden omdat ze bijzonder effectief zijn.

Betrekken

Van der Zande ziet in veel kleinere gemeenten steeds vaker bouwteams ontstaan. "Door aan de voorkant samen te werken, wordt in de besluitvorming veel vertraging voorkomen. Soms helpen aannemers zelfs bij het aanpassen van bestemmingsplannen." Van Rhijn denkt dat gemeenten hun inwoners vaak beter kunnen betrekken: "Je moet je inwoners niet alleen informeren, maar ook betrekken. Daar zijn onze specialisten weer goed inzetbaar voor. Het verkleint de kans op grote vertragingen door procedures."

Zorgpunten

Over innovatief bouwen liggen de meningen iets verdeelder. De provincie meent dat conceptmatig en industrieel bouwen de prijzen laag zal houden. Van der Zande wil daarnaast ook oog houden voor de haalbaarheid: "Niet iedere timmerman wordt gelukkig als hij in een fabriekshal moet werken. En het kost tijd om voldoende massa in productie en arbeid te realiseren." Van Rhijn ziet ook kansen: "Misschien trek je zo juist werknemers aan die niet met slecht weer op een steiger willen staan." Van der Zand tipt nog een ander zorgpunt aan: "Veel gemeenten gunnen werk nog steeds op de laagste prijs. Begrijpelijk omdat ze elke cent moeten omdraaien, maar voor innovaties en verduurzaming is het funest. Als een aannemer bijvoorbeeld wil investeren in duurder elektrisch materieel moet hij niet op prijs worden afgerekend."

Flexwoningen

Van Rhijn meldt dat er in Gelderland nog steeds te weinig flexwoningen zijn gerealiseerd, terwijl de behoefte eraan enorm is. "Het komt door de toename aan spoedzoekers, zoals vluchtelingen uit Oekraïne, maar zeker ook omdat gemeenten lastig locaties kunnen aanwijzen. Hierbij gaan onze versnellingssteams ook meer bijdragen en ook hebben we met het Kadaster een scan ontwikkeld, waarmee men beter geschikte locaties kan vinden." Daarnaast menen hij en Van der Zande dat het Bouwbesluit soepeler kan worden toegepast. Dat een afwijkende drempelhoogte tot afwijzing kan leiden of dat industriële woningen per gemeente opnieuw getoetst moeten worden, zijn in hun ogen onnodige vertragende factoren.

Einde vrijstelling

Nadat de Raad van State op 2 november een einde maakte aan de 'vrijstelling voor stikstofuitstoot' stelt de Gelderse gedeputeerde Peter Kerris dat er zeker vertraging zal ontstaan: "De uitspraak laat zien dat we serieus werk moeten maken van natuurherstel en stevig moeten inzetten op fabrieksmatig en stikstofvrij bouwen. Het stapelen van stenen is verleden tijd. De overheid en de bouw moeten hiervoor samen een flinke stap bijzetten."

IN GESPREK MET... BART BOKSEBELD

In de vorige editie legde Geert Abbink de volgende vraag voor aan Bart Bokseveld van Van Heteren Weg- en Waterbouw B.V.: “Is het verder doorvoeren van circulariteit het nieuwe codewoord voor de toekomst van duurzame waterbouw?”

In 1998 startte Bart Bokseveld als stagiair bij Van Heteren Weg- en Waterbouw. Hij doorliep hier verschillende functies en is vormt sinds 2020 samen met Wim Mulder de directie. Tijdens zijn loopbaan merkte hij dat hergebruik van materiaal bij het 90-jarige bedrijf Van Heteren in de genen zit. “Circulariteit is voor ons een kwestie van gezond boerenverstand gebruiken om goede materialen een tweede leven te geven. En dat hoeft niet moeilijk te zijn. Al in 2014 hebben we een volledig circulaire ophaalbrug gebouwd.”

Een tweede leven

De nuchterheid bij Van Heteren gaat wel hand in hand met duurzame ambities. “We hebben een CO₂-neutraal kantoor en CO₂-neutrale werkplaats, waar we projectonderdelen duurzaam prefabriceren. Waar mogelijk gebruiken we daarbij materialen uit ons Circulair Depot. Materialen die uit projecten vrijkomen, maken we hier weer geschikt voor een tweede leven in andere projecten.”

Bokseveld geeft aan dat opdrachtgevers enthousiast zijn over de manier waarop zijn bedrijf circulariteit invult. “We zijn een echte bouwteamspeler, waardoor we altijd samen optrekken met onze opdrachtgevers. Dit zorgt dat we circulariteit vanaf de ontwerpfase kunnen meenemen. We bepalen wat er nodig is en kijken dan welke materialen we uit ons depot we kunnen inzetten. Dat doen we niet ten koste van alles. Het plaatje moet kloppen. Het heeft geen zin een zwaarder staalprofiel te gebruiken als dat niet nodig is, dat is zonde.”

Toetsingstool ontwikkelen

Hergebruik van staal is overigens nog best lastig omdat er geen certificaten voorhanden zijn. “In het kader van de Zero Emission Challenge werken we momenteel samen met Rijkswaterstaat en CROW/CUR aan toetsingstool om eenvoudig vast te stellen of gebruikte staalprofielen geschikt zijn voor hergebruik. Als dat lukt, kan de hele markt daarvan profiteren.”

Naar de toekomst kijken

Hoewel circulariteit in de waterbouw flink terrein wint, vindt Bokseveld de term ‘codewoord’ in de vraag te stellig. “Je moet altijd realistisch kijken naar wat er mogelijk is in een project. Circulariteit gaat voor ons verder dan hergebruik van materialen. Daarom is het belangrijk om bij nieuwe projecten nu al goed na te denken over circulariteit in de toekomst. Wat bouw je en hoe is het benodigde materiaal later nog te hergebruiken? Zo hebben we bijvoorbeeld een modulair gemaal gebouwd met cementloos beton. Hierdoor was de uitstoot minder, maar belangrijker is dat we het gemaal kunnen demonteren en op een andere plek opbouwen. Zo’n vooruitziende blik hebben we nodig om circulariteit in alle haarvaten van de waterbouw door te laten dringen.”

Voor de komende editie legt Bart Bokseveld de volgende vraag voor aan Kim Middelkamp van de Sallandse Wegenbouw: “Wat is de visie van Sallandse Wegenbouw op maatschappelijk verantwoord ondernemen en hoe breng je dat in praktijk?”

REGIO RANDSTAD NOORD

BIJEENKOMSTEN

Bouwendnederland.nl/regios/regio-randstad-noord

December

- 1 Afdeling Veenendaal vergadering en kerstdiner
- 6 Bijeenkomst Contactgroep Financiën
- 13 Bijeenkomst Contactgroep VGM KAM RRN
- 15 Bouwtafel Noord Holland

Januari

- 12 Afdeling Veenendaal nieuwjaarsreceptie
- 18 Afdeling Noord-Holland Noord nieuwjaarsreceptie
- 19 Afdeling Amsterdam nieuwjaarsreceptie
- 21 Afdeling Noord-Holland Noord Kennissessie/
contactbijeenkomst

Februari

- 2 Afdeling Veenendaal ledenvergadering
- 2 CINH-bijeenkomst
- 14 Infraplatform RRN in gesprek met Maxime Verhagen

'BEST GAAN'

Het gaat goed op Texel. 'Best gaan', zoals ze op Texel zeggen. De bouwers hebben het hier op dit moment beredrukt. De grote stroom vakantiegangers laat het eiland even links liggen. De vakantieparken moeten in de wintertijd onderhouden worden en de eigenaren van de vakantie-woningen - voor de helft afkomstig uit Duitsland - hebben veel verbouwwensen. Kortom: de orderportefeuilles bij onze leden zijn flink gevuld.

Tot ver in 2024! Natuurlijk worden we ook op Texel geconfronteerd met hogere prijzen, met onzekerheden over levertijden en tekorten aan bepaalde bouwmaterialen, maar de vraag vanuit de markt is er niet minder door. Er is een groep kapitaalcrachtige vakantiehuizenbezitters die zich niet van de wijs laat brengen door hoge energieprijzen, inflatie en andere crises.

Als voorzitter van de afdeling Texel en lid van het regiobestuur zet ik mij in om de beperkte groep leden die we hebben bijeen te brengen. De belangbehartiging is de laatste tijd wat op de achtergrond geraakt, maar met het nieuwe College van B&W van onze gemeente willen we de contacten weer aanhalen. Uit de inventarisatie van het collegeprogramma door Bouwend Nederland komen interessante zaken naar voren. De woningbouwambities zijn fors: ongeveer 600 woningen in de komende vier jaar en daarnaast nog eens 70 tot 100 tijdelijke woningen om de woningnood enigszins te ledigen. Duurzaamheid en innovatie moeten in aanbestedingen beloofd worden en de samenwerking onderwijs-bedrijfsleven wordt geïntensiveerd.

Genoeg onderwerpen voor onze afdeling om het gesprek met de gemeente aan te gaan. Wij staan klaar om de wensen van het college in concrete daden om te zetten!

Dennis Beumkes

Voorzitter Afdeling Texel

Rick Rutte (Rutte Groep):

“NA WATER IS BETON IS HET MEEST GEBRUIKTE MATERIAAL OP AARDE”

Combineer de woorden ‘circulair’ en ‘beton’ en dan heb je al een groot deel van de kernactiviteiten van de Rutte Groep te pakken. Maar naast circulair beton ziet Rick Rutte ook de toekomst van emissieloos transport over water en de GWW-activiteiten van het vierde generatie familiebedrijf met veel vertrouwen tegemoet.

De overgrootvader van Rick Rutte begon in 1946 met paard en wagen als transportbedrijf. In deze naoorlogse jaren nam hij ook machinerie van de geallieerden over. “Circulair denken in de dop”, begint Rutte. “Bittere noodzaak, want er was geen geld. De échte innovaties werden door de tweede generatie ingezet die brood zag in het hergebruik van betonnen tegels. In die tijd was het ‘normaal’ alles weg te gooien. Er werd octrooi aangevraagd voor een machine die tegels voor hergebruik uit de straat haalde. In dat verlengde is het niet vreemd van mijn vader en zijn neven in 2000 begonnen de productie van betongranulaat, de opmars naar circulair beton.”

Legoblokjes

Circulair beton komt neer op het afwrijven van cementsteen van betonpuin. “Beton kan op verschillende manieren circulair worden ingezet. Voorheen werden gebouwen gesloopt en werd puin bijvoorbeeld voor de aanleg van snelwegen toegepast. Circulair? Ja, zij het ten dele. Eigenlijk is het downsizing. De ultieme gedachte is om beton 1-op-1 in een nieuw gebouw toe te passen. Vergelijk het met het uit elkaar halen van Legoblokjes om er vervolgens iets nieuws van te maken. Omdat de bouw continu met andere uitgangspunten te maken krijgt, gaat die 1-op-1-benadering zelden op. Na het slopen halen wij de originele grondstoffen uit beton: grind, zand en cement worden ‘gedistilleerd’. Machines binnen onze

bedrijfstak Urban Mining zorgen ervoor dat beton circulair wordt. Met deze techniek kunnen we beton oneindig recycleren, zonder toevoeging van primaire grondstoffen. Ik vind dat we dit aan komende generaties zijn verschuldigd: het milieuoffer bij beton is namelijk verantwoordelijk door tien procent van de mondiale CO₂-uitstoot. Dat is meer dan alle auto-, lucht- en scheepvaartverkeer bij elkaar.”

Over water

Naast GWW en Urban Mining kent de Rutte Groep in City Barging een derde unit. Hiermee richt Rick Rutte zich op emissieloos binnenstedelijk transport over water. “Met City Barging bevoorraden we bouwprojecten in de binnenstad, doen we kademuren en wegbouwprojecten maar ook de afvalinzameling bij en bevoorrading van horecagelegenheden.”

Over de toekomst van de Rutte Groep is Rick Rutte duidelijk: “Binnen afzienbare tijd is het onze wens om met Urban Mining op minimaal vijf locaties circulair beton te produceren. Daarnaast staan het doorontwikkelen van onze infratak en het uitfaseren van het brandstof aangedreven materieelpark op de agenda. Voor Urban Mining ligt een gouden toekomst in het verschiet, maar wis onze infratak niet uit: vanuit deze bedrijfseenheid leggen we ondergrondse afvalinzamelingsobjecten aan. Hierin zijn we in Nederland marktleider en die positie behouden we graag.”

BOEREN EN BOUWERS: SAMEN WERKEN AAN PERSPECTIEF

Op het eerste oog zijn er vooral verschillen tussen een boerenbedrijf en de bouw. Toch zijn er ook overeenkomsten. Beide sectoren worstelen momenteel met fikse uitdagingen, zoals de stikstofcrisis. Het is duidelijk dat doorgaan op de oude voet geen optie is. In deze dynamiek is het wel belangrijk toekomstperspectief te creëren. En daarbij kunnen beide sectoren elkaar zeker helpen, benadrukken boer en filosoof Jan Huijgen van de Eemlandhoeve/Mansholtcampus i.o. en Adelbert de Vreese, directeur bij Dura Vermeer, lid van het regiobestuur Randstad Noord en duovoorzitter van het Infraplatform in de regio.

Lange tijd lag in beide sectoren de focus op technische ontwikkelingen om meer en goedkoper te produceren. De grenzen van deze aanpak zijn letterlijk bereikt en een transitie is onontkoombaar. Naast techniek zijn hierbij ook sociaal-culturele aspecten cruciaal. Tegelijkertijd beginnen échte veranderingen toch bij een persoonlijke transitie: de wil om het echt anders te doen.

Leefbare wereld

De impact van klimaatverandering komt hard binnen bij De Vreese. "Hoewel bouwen in mijn DNA zit, wil ik ook een leefbare wereld nalaten. Daar zit mijn intrinsieke motivatie om te veranderen. Dat zie ik ook bij Dura Vermeer. We moeten onze footprint terugdringen en dat gaat niet vanzelf. Het is misschien niet haalbaar morgen emissievrij te bouwen, maar dat is geen excuus om niet nu aan de slag te gaan. En dat doen we ook, onder andere met elektrisch materieel en bio-based materialen."

Regionaal gericht

Jan Huijgen is boer, maar heeft een omslag gemaakt naar multifunctionele landbouw. "Ik vond de aanpak van mijn opa boeiender en koos voor een verbrede landbouw. Op de Eemlandhoeve zetten we in op diversiteit met veehouderij, tuinderij, proeflokaal, campusfuncties met veel aandacht voor natuur en landschap. Alles

wat we doen is regionaal gericht, met meer oog voor de lokale voedselvoorziening in plaats van bulkproductie tegen lage prijzen voor buitenland."

Gezond businessmodel

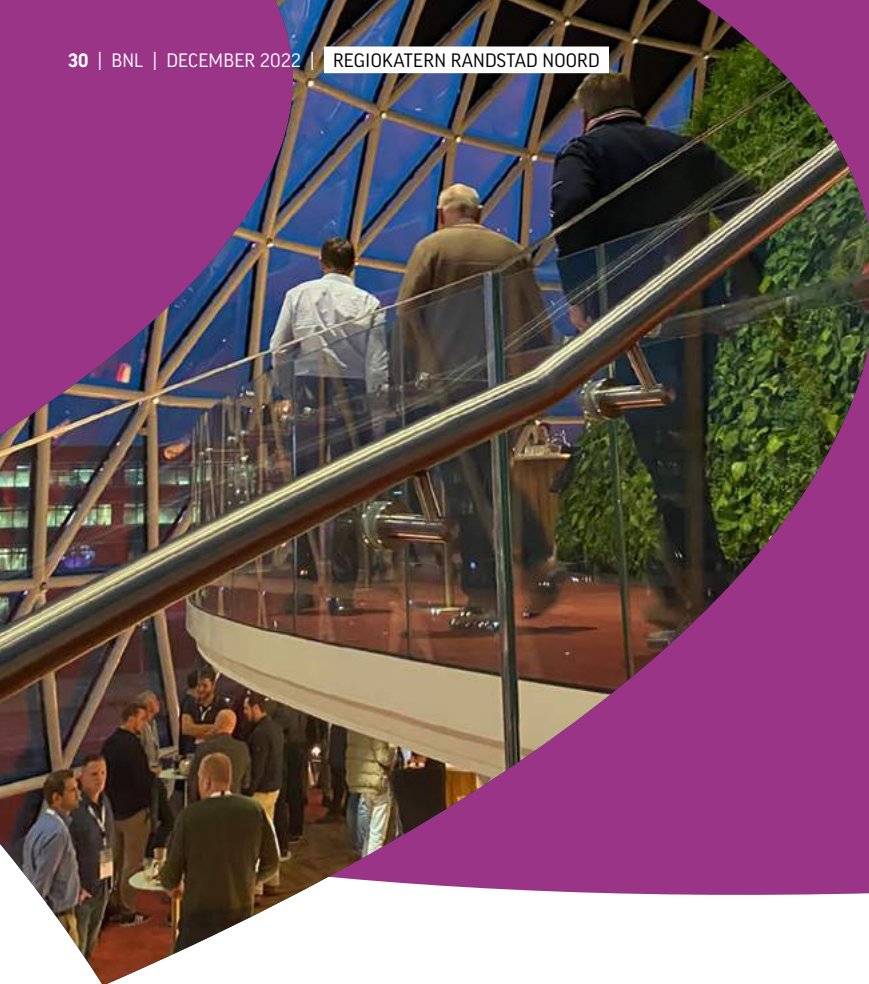
Huijgen ziet dat de huidige agrarische sector vast loopt. Veel boeren zijn boos. Toch is het effectiever om de bestaande structuur te doorbreken. "Ik kijk verder door boeren en burgers dichterbij elkaar te brengen. Door burgers te laten participeren in het lokale voedsellandschap heb ik een gezond businessmodel opgezet. Mensen willen lokaal geproduceerd voedsel afnemen bij bekende boeren. Dat bieden we en dit model is heel makkelijk schaalbaar. Zo laat ik zien dat er altijd perspectief en kansen zijn, als je maar een visie hebt en daar naartoe werkt. Op de Mansholtcampus willen we dat weer toonzettend laten zijn voor een derde van de sector."

Emissieloos bouwen

Er wordt al volop geëxperimenteerd, bijvoorbeeld met miscanthus (olifantsgras), suikerriet, hars en andere natuurlijke producten. De Vreese: "Hier ligt een mooie verbinding met de landbouw. Een voorbeeldproject is de N231 waar dit soort bio-based producten van berm tot berm zijn toegepast. Opdrachtgevers zijn ook steeds vaker bereid mee te doen en mee te investeren door ruimte te bieden voor innovatieve circulaire oplossingen."

Lef tonen

Op dit vlak ziet Huijgens ook kansen voor boeren. "Een deel van de boeren zal stoppen en de grond en stikstofruimte die dan vrijkomen, kunnen we perfect benutten om duurzame bouwmaterialen te verbouwen. Als we samen lef tonen geven we boeren en bouwers weer perspectief dat voor een deel van beide sector betekenisvol kan zijn. Dit gesprek nodigt uit om voorbij de verkokering tot nieuwe samenwerking te komen. Land-Bouw is kennelijk een grondwoord dat beide sectoren omvat."

REGIODAG UTRECHT EN HET GOOI

PRACHTIGE PLEK, POSITIEVE SFEER

Twee keer per jaar komen de Bouwend Nederland-afdelingen van Utrecht bijeen voor een Regiodag. Omdat het leuk is om met leden van andere afdelingen in contact te komen en omdat je voor een grote groep mensen meer mogelijkheden hebt iets moois neer te zetten. En mooi was het, donderdag 17 november in het AFAS Experience Center in Leusden.

Rond de 80 leden van de afdelingen Noord-West Utrecht, Midden-Nederland, Gooi en omstreken en Jong Bouwend Nederland waren naar de regiodag gekomen. Die was dit keer georganiseerd door Midden-Nederland. Na het welkomstwoord door afdelingsvoorzitter Jolanda van Rijswijk ging de focus op de bijzondere locatie.

Indrukwekkend complex

Wim Mars, manager facilitaire dienst bij AFAS, en Bas Beld van Dura Vermeer dat het complex realiseerde, vertelden over het duurzame gebouw, de wensen die AFAS had, de bouw, de samenwerking en de technische hoogstandjes en de uitdagingen die daarbij kwamen kijken. Het gezelschap werd daarna in vier groepen opgesplitst voor een rondleiding. Trotse medewerkers van AFAS leidden de bouwers langs prachtige werkplekken, innovatieve sportfaciliteiten, de kantine met afruimrobot, et cetera. De leden waren danig onder de indruk en er werd flink op los gefotografeerd.

Na een korte borrel was het tijd voor andere zaken. Berry Westland van Jong Bouwend Nederland vertelde de aanwezigen over de opzet en activiteiten van Jong Bouwend Nederland. Ook deed hij een oproep aan de leden om jonge high potentials binnen het bedrijf toch vooral op Jong Bouwend Nederland te wijzen.

In gesprek met de leden

Aansluitend nam Joep Rats, directeur beleid en vereniging, het woord. In een half uur schetste hij de wereld waar de bouw op het moment mee te maken heeft, de uitdagingen waar de sector voor staat en wat Bouwend Nederland doet om de leden te helpen die het hoofd te bieden. Uiteraard noemde hij het stikstofdossier en wat dat betekent voor de opgaven voor de bouw en infra. Rats gaf aan dat Bouwend Nederland volop in gesprek is met Den Haag om oplossingen te zoeken. Ook vertelde hij over het Aanvalsplan Techniek dat Bouwend Nederland samen met een aantal andere brancheorganisaties in de technieksector heeft gelanceerd om iets aan het personeelstekort te doen. Het plan is recent gepresenteerd en goed ontvangen door de betrokken ministers.

Rats kreeg verschillende vragen van de geïnteresseerde leden; bijvoorbeeld of hij nog tips voor ze had hoe om te gaan met al die uitdagingen. We staan er goed voor dus er is geen reden voor paniek, gaf de verenigingsdirecteur aan, maar het is wel zaak om alert te blijven op wat er gebeurt en als bedrijf bewuste keuzes te maken.

Na de presentatie van Rats was het tijd voor de ledenvergaderingen van de afzonderlijke afdelingen, een borrel en een diner. Ook dat was, zoals de hele dag in het AFAS Experience Center, uitstekend en tot in de putjes verzorgd.

REGIO RANDSTAD ZUID

BIJEENKOMSTEN

Bouwendnederland.nl/regios/regio-randstad-zuid

December

- 12 Bestuursvergadering afdeling Duin- en Rijnstreek
- 19 Bestuursvergadering Regiobestuur Regio Randstad-Zuid
- 21 Gemeentelijk bouw en infra overleg Rijswijk?

Januari

- 12 Broodje Infra
- 16 JBN Regio Randstad-Zuid Onderhandelen
- 17 Bestuur afdeling Midden Zuid-Holland
- 23 Bestuur afdeling Duin- en Rijnstreek
- 30 Bestuur Regio Randstad-Zuid

Februari

- 01 Bestuur afdeling Bouwend Rijnmond
- 07 Roadshow kandidaat statenleden
- 10 Build Your Future
- 21 Bestuur Infra Platform Regio Randstad-Zuid

REGIOTAFELS

Er is al veel gezegd over de woonopgave en de hieraan gekoppelde infra-agenda. Een schitterende ambitie, maar wel een die bij Bouwend Nederland de nodige kritische vragen heeft opgeroepen. En daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland rond de woonopgave diverse voorwaarden gesteld aan het adres van de landelijke overheid die de haalbaarheid van de ambities nog uitdagender maken.

Sterk is dat we in onze gesprekken met de provincie Zuid-Holland zijn overeengekomen dat we periodiek regiotafels organiseren om de voortgang van prestatieafspraken te monitoren. Op deze manier houden onze leden en de provincie elkaar scherp. Uiteraard zullen we tegen uitdagingen aanlopen, maar het is dé mogelijkheid om te kijken wat te ondernemen om de kans van slagen te vergroten. Door dicht bij elkaar te zitten, kunnen we eventuele kinken in de kabel vroegtijdig bespreken. Ook is het een aanleiding om ons meer op de inhoud te richten, te kijken waar het stokt en hoe dit recht te trekken.

Het initiatief ligt nu bij de provincie die deze regiotafels jaarlijks wil opzetten. Wat mij betreft mag dit frequenter; andere prognoses, zoals barometers en woningprijsontwikkelingen, worden ook ieder kwartaal afgegeven en deze kun je dan vanuit macro-economisch oogpunt meteen bespreken.

Het is de bedoeling dat onze afdelingen binnen Randstad Zuid allemaal een rol aan deze tafel krijgen. Om te voorkomen dat het een Poolse landdag wordt, moeten we goede afspraken maken en ons op de feiten richten: wat was de planning, wat hebben we bewerkstelligd en welke prognoses zijn er? En het belangrijkste: hoe gaan we samen met provincie en overheid bijsturen wanneer prognoses achterblijven. Als het aan ons ligt, gaan we in het eerste kwartaal van 2023 direct met deze regiotafels aan de slag.

Gerard Bac

Regiovoorzitter Zuid-Holland Zuid

EEN SPARTAANSE VERBOUWING

Al decennia staat Sparta Rotterdam bekend als een gerenommeerd opleidingsinstituut voor profvoetballers in de dop. Niet alleen bondscoach Van Gaal maakte er in het verleden furore, ook spelers als Strootman en Wijnaldum zetten als talenten hun eerste stapjes bij de jeugdopleiding van 'De Oude Dame' van het Nederlandse betaald voetbal. In dat verlengde is het extra bijzonder dat Bezemer Bouw nauw betrokken is bij de nieuwbouw van het trainingscomplex: algemeen directeur Henk-Peter Bezemer is zelf fervent supporter van de eredivisionist en kreeg uiteindelijk de opdracht van de gemeente Rotterdam toegewezen. "Een jongensdroom is uitgekomen."

Sparta Rotterdam bestaat al sinds 1888 en speelt op dit moment op het hoogste nationale niveau. Dagelijks trainen onder meer de profs op accommodatie 'Nieuw Terbregge', net achter de A20 gelegen. Het trainingscomplex werd zo'n twintig jaar geleden geopend maar was hoognodig aan en opknopbeurt toe. "Na twee decennia was Terbregge inderdaad aan verbouwing toe en schreef de gemeente Rotterdam een aanbesteding uit. Er was mij veel aan gelegen om deze klus naar ons toe te trekken."

Van de twee partijen die reageerden, werd uiteindelijk de opdracht aan Bezemer Bouw uit Bergambacht gegund. Dit tot grote blijdschap van algemeen directeur Henk-Peter Bezemer die de verrichtingen van de Rotterdamse eredivisionist tweewekelijks op Het Kasteel, de Spartaanse thuishaven in de wijk Spangen, met passie volgt.

“SAMEN MET ALLE ONDERAANNEMERS ÉN DE ENTHOUSIASTE VMBO-LEERLINGEN KIJKEN WE UIT NAAR HÉT MOMENT DAT STRAKS DE BAL HIER LETTERLIJK EN FIGUURLIJK ROLT.”

Toekomstbestendig

"Eind augustus ging de eerste paal op Terbregge de grond in voor het nieuw te verrijzen trainingscomplex", begint Henk-Peter Bezemer. "Hier traint straks niet alleen het eerste elftal van de betaald voetbalorganisatie, maar spelen ook Jong Sparta, de jeugdopleiding, de amateurs én de dames er. Niet alleen future proof, maar hiermee gaat ook een stille wens van de Spartaanse directie in vervulling om zo de samenhangigheid tussen alle niveaus van de vereniging te versterken."

Met het toewijzen van de opdracht aan Bezemer Bouw kreeg het begrip 'opleiden' een extra dimensie: tijdens de nieuwbouw doet een groep leerlingen van het Schoonhovens College, het Gemini College (Ridderkerk), het Vakcollege (Hillegersberg) en het Experience College uit Rotterdam-West de broodnodige praktijkervaring op. Bezemer, zelf oud-leerling van Schoonhovens College, licht toe: "Social return was door de gemeente een van de gestelde aanbestedingsvoorwaarden. Met het bieden van stageplekken geven we hier onder meer op deze manier invulling aan. Als mens én directeur vind ik social return sowieso belangrijk, ik zie het als een persoonlijke missie om de jeugd een kans te geven in én enthousiast te maken voor onze veelzijdige branche. Overigens ben ik van mening dat ieder bedrijf in de bouw social return zou moeten omarmen, ook als het geen onderdeel van een aanbesteding uitmaakt."

Sterk Techniekonderwijs

De vier scholen maken onderdeel uit van een netwerk van in totaal 185 scholen in Nederland die onder 'Bouwen Wonen Interieur' vallen. Een van de doelstellingen is om in kader van Sterk Techniekonderwijs ervaring op te doen. "Dat kan alleen buitenschools", stelt Leen Prins, voormalig directeur van het Schoonhovens College en momenteel voorzitter van de stichting Bouwen Wonen en Interieur. Wils van

Leijden, opvolger van Prins bij het Schoonhovens College, voegt hieraan toe: "Een pure win-win: Bezemer Bouw krijgt de nodige handjes en onze leerlingen essentiële praktijkervaring. Het is niet alleen voor leerlingen bedoeld: ook docenten kunnen deskundigheidsbevordering opdoen die zij vervolgens weer binnen hun eigen studies toepassen."

Lange stageperiode

Tot de oplevering van het sportcomplex (medio juli 2023) draaien er per dag gemiddeld vijf leerlingen op Terbregge mee; daarbij zijn er ook steeds meer vrouwelijke stagiaires te vinden. Van Leijden: "Alle studenten gaan gericht met een opdracht de bouwplaats op. Het is dus geen stille rondgang; docenten zorgen vooraf voor een duidelijk omschreven plan van aanpak. Op voorhand beschikken zij al over de bouwplannen en -processen waardoor ze de leerlingen op de juiste plek kunnen inzetten. Aan het einde volgt de evaluatie. Door de aanzienlijke lengte van de stageperiode maken leerlingen gefaseerd kennis met het gehele bouwproces en ontstaat er een meer dan volledig beeld. Deze sportieve omgeving lijkt mij daarnaast aangenamer dan een werkstage op een veelal grauw industrieterrein. Hopelijk is dat nét dat ene zetje om hen voor de bouw te behouden."

Op de bouwplaats worden leerlingen begeleid door een timmerman die bij de nieuwbouw actief is. Henk-Peter sluit af: "Hij is als leermeester hun eerste aanspreekpunt en begeleidt dagelijks de groep leerlingen. Een fijne gedachte dat iemand met veel ervaring op en rond de bouwplaats zo over deze groep waakt. Samen met alle onderaannemers én de enthousiaste vmbo-leerlingen kijken we uit naar hét moment dat straks de bal hier letterlijk en figuurlijk rolt."

TECHNIEK BEGINT OP DE BASISCHOOL

“BEROEPSORIËNTATIE IS DE SLEUTEL TOT HET INSTROOMVRAAGSTUK”

Er zijn ontzettend veel initiatieven die jongeren warm moeten maken voor de bouw en infra. Maar als we echt het verschil willen maken, hebben we een totaaloplossing nodig die begint in het basisonderwijs, zegt Erik van Noordenne van Bouwmensen Zuid-Holland Zuid. “Heel veel jongeren zijn geschikt voor de bouw en hadden er best voor willen kiezen, maar ze zijn nooit met ons geconfronteerd.”

“Zo’n vijftien jaar geleden hebben we bij het vmbo een strategische blunder van jewelste gemaakt,” begint Erik van Noordenne direct, als hem gevraagd wordt naar de teruglopende instroom van nieuwe vaklieden in de sector. Als directeur-bestuurder van Bouwmensen in de regio Zuid-Holland Zuid, het regionale opleidingsinitiatief dat de kloof tussen ROC’s en het bedrijfsleven wil dichten, wordt hij dagelijks geconfronteerd met dit vraagstuk. “We zagen destijds allemaal dat het vmbo worstelde met leerlingenaantallen. Maar de visie was dat door ICT, prefab en robotisering er straks toch geen vaklieden meer nodig zouden zijn. We zitten nu midden in de gevolgen daarvan.”

Een uur beroepsoriëntatie

Het gevolg is dat er over de hele lijn te weinig aandacht is voor het enthousiasmeren van jongeren voor de techniek, zegt Van Noordenne: “Basisscholen hebben een overvol programma en ouders hopen vooral op voorbereiding voor mavo en havo - opleidingen met meer maatschappelijk aanzien. Vandaar dat de oplossing daar ook begint. Het basisonderwijs is heel kennisgeoriënteerd, maar er is weinig tijd voor de rest. Zoals: hoe zit dit kind in elkaar, waar liggen de interesses? Dat verwijt ik de scholen niet, maar het zou goed zijn als die aandacht er wel is.”

Van Noordenne heeft dit niet zelf bedacht, benadrukt hij. In Rotterdam-Zuid experimenteren basisscholen met minstens een uur beroepsoriëntatie per dag, waaronder techniek. “We zien daar een structurele toename van interesse in technische opleidingen bij de leerlingen. Het kost wat geld, maar het levert ontzettend veel op. Voor de sectoren die met lage instroom kampen, maar ook voor de kinderen zelf. Als je ze op het juiste spoor kunt zetten, worden ze gelukkiger.”

‘Kom maar op’

Dit kan echter niet aan de scholen worden overgelaten, benadrukt hij. “In Rotterdam-Zuid wordt het programma uitgevoerd in samenwerking met de branches. Speciale medewerkers geven deze lessen. Ook worden ouders betrokken bij het traject. Er gaat nu 100 miljoen euro van de overheid naar sterk techniekonderwijs op het vmbo. Er is ook geld nodig om op basisscholen die continuïteit te kunnen aanbieden.”

Ook ziet hij een rol weggelegd voor de sector zelf. “Je mag niet alleen gefocust zijn op de werving van nieuwe jonge medewerkers, want op lange termijn werkt dat niet. Bouwend Nederland zou voor relatief lage kosten samen met pedagogen en praktijkmensen een lesmodule kunnen samenstellen, die we gratis aanbieden aan basisscholen. Als we andere branches zo ver krijgen dat zij ook modules ontwikkelen, kunnen we naar het Ministerie van OCW stappen. Ik weet zeker dat 90 procent van de scholen zegt: kom maar op. Want die zien ook het belang voor het kind.”

“IK WEET ZEKER DAT 90 PROCENT VAN DE SCHOLEN ZEGT: **KOM MAAR OP.** WANT DIE ZIEN OOK HET BELANG VOOR HET KIND.”

REGIO ZUID

BIJEENKOMSTEN

Bouwendnederland.nl/regios/regio-zuid

December

- 13 Overleg HZ-leden Bouwend Zeeland, Zeeland
- 13 Wkb-bijeenkomst regio Zuid-Brabant Oost
- 22 JBN Award & Gala 22 september 2023, JBN Regio Zuid

Januari

- 12 Ontbijtsessie strategie en positionering energietransitie, Zeeland
- 19 BouwBite "hoe verhoudt het WkB dossier zich t.o.v. de verzekering?", Oost-Brabant
- 25 Bouw oriëntatiedagen Brabant Avans, omgeving Brabant

Februari

- Bouw oriëntatie dagen Zeeland HZ, Zeeland (datum volgt)
- 02 Ketensamenwerking Kabels en leidingen, Oost-Brabant e.o.
- 07 Ledenbijeenkomst over opleiden, instroom, toekomst van werk, Brabant Mid-West

WEG MET BEOORDELINGS- GESPREKKEN!

Jouw bedrijf: een plek waar mensen graag willen werken en blijven werken! Organisaties waar gelukkige werknemers het visitekaartje en de motor zijn van het bedrijf. Met als resultaat een grote aantrekkingskracht op de arbeidsmarkt, minder verloop, laag ziekteverzuim, productiviteit en creativiteit om door een ringetje te halen, organisatiebrede topprestaties en succes dat op succes wordt gestapeld. Wie wil dat nu niet?

Werkgevers in de bouw en infra blijkbaar wel, want de driedaagse leergang Topwerkgeverschap was in no time volgeboekt en ook een extra terugkomdag werd goed bezocht. Ik vond het mooi om te zien dat zowel grote als kleine organisaties zo enthousiast met dit onderwerp aan de slag zijn gegaan. En ik was blij verrast om te ervaren dat er grote stappen gezet worden in de richting van topwerkgeverschap, in deze als toch wat traditioneel bekendstaande sector.

Zo werd de boodschap van gastspreker Kilian Wawoe om de gebruikelijke beoordelingsgesprekken te vervuilen voor ontwikkelingsgesprekken, omarmd en bij sommigen al toegepast. Een employee experience vormgeven in een bedrijfseigen employee journey werd creatief en vooral praktisch opgepakt waarbij ik regelmatig dacht: 'Daar zou ik wel willen werken'.

Recruitment-expert Inge Sijkens en HR-manager Nienke Schilstra van Beste Werkgever NL Heembouw hadden inspirerende voorbeelden hoe je in deze krappe arbeidsmarkt tóch goede mensen kunt binnenhalen. Ook uit de groep deelnemers kwamen daarvan mooie voorbeelden naar voren.

Bouwend Nederland gaat kijken hoe we op een laagdrempelige manier meer leden kunnen laten kennismaken met dit gedachtegoed en hen inspireren om ook stappen te nemen richting Topwerkgeverschap. Want daar is de bouw zeker bij gebaat.

Heleen Mes

Oprichtster HXWork

MASTERCLASS WONEN EN INFRA EN MOBILITEIT REGIO ZUID:

“WE WILLEN GRAAG KENNISPARTNER VAN GEMEENTEN ZIJN”

Na de laatste gemeenteraadverkiezingen zijn de meeste colleges volop in bedrijf. Zij staan voor een enorme woningopgave. Bouwend Nederland werkt nauw samen met gemeenten om deze uitdaging te realiseren. Zo organiseert Regio Zuid in co-creatie met de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland masterclasses. Tijdens deze sessies doen leden van Bouwend Nederland ervaring op en maken zij kennis met nieuwe wethouders, raadsleden en beleidsmedewerkers.

De ambitieuze doelen voor woningbouw zijn duidelijk vastgelegd in de prestatieafspraken met de minister. Het is nu aan provincies en gemeenten om deze afspraken met regionale woondeals concreet te maken. Beatrice Dormans, Adviseur Overheid en Markt, zegt hierover: “Gemeenten en provincies moeten hiervoor de handen ineenslaan. Toch hoeven zij dit niet alleen te doen. Ook de markt kan een belangrijke rol spelen. Door samen te werken, kunnen we kijken wat er nodig is. En als er drempels zijn, kunnen we overleggen en proberen ze te verlagen. Dan kunnen we het bouwtempo ook echt opvoeren.”

In gesprek gaan

De masterclasses Wonen en Infra en Mobiliteit in de Regio Zuid zijn een goede gelegenheid om bestuurders en beleidsmakers bij te praten over trends en ontwikkelingen en met elkaar in gesprek te gaan. “Een mooie kans om kennis en ervaringen uit te wisselen rondom de huidige uitdagingen. En dat zijn er nogal wat. Als we kijken naar zowel wonen als infra, spelen aspecten zoals betaalbaarheid, duurzaamheid, circulariteit en de relatie met de omgeving hoofdrollen.”

Duurzaamheid

Bij deze uitdagingen hebben gemeenten te maken met beperkte capaciteit en ook de kennis blijft daardoor soms achter. Toch moeten projecten doorgaan. Uit een analyse van diverse coalitieakkoorden blijkt bijvoorbeeld dat duurzaamheid nog wat achterblijft in de plannen. “Op dit vlak kan Bouwend Nederland optreden als kennispartner. Zowel regionaal als landelijk kunnen we op verschillende vlakken ondersteunen.”

Slimme keuzes

De bouw- en infrasector heeft al flinke stappen gezet met duurzaamheid en circulariteit. Zo brengt de infrasector met hergebruik van materialen en elektrificatie van het materieel emissieloos bouwen steeds dichterbij. Maar ook de opdrachtgevers, waaronder de provincie en de gemeenten, hebben invloed op versnelling van dit proces. Dormans: “Bijvoorbeeld door de manier waarop ze projecten uitvragen. Door al vroeg in gesprek te gaan, kunnen we slimme keuzes maken. Bovendien vraagt innovatie investeringen en ook daarin kunnen gemeenten de bouwsector tegemoet komen.”

Bouwtempo versnellen

De eerste masterclasses zijn inmiddels achter de rug. Na deze aftrap is het tijd om verder vooruit te kijken. Het doel is om de contacten tussen gemeenten en de markt voort te zetten. “De gesprekken met grote en kleine gemeentes helpen om te bepalen wat goed gaat en waar we samen het bouwtempo en verduurzaming nog verder kunnen versnellen”, zegt Dormans. “Onze leden hebben veel kennis en willen die als kennispartner graag delen met gemeenten en provincie.”

TWEE NIEUWE BESTUURSLEDEN AFDELING ZEELAND

“FOCUS OP VERDUURZAMEN EN ONDERWIJS”

Carrière

“Ik ben als 20-jarige bij Joziasse begonnen en heb me opgewerkt. Ik heb gelukkig kansen gekregen. Wat ik heb geleerd van de combinatie werken en leren is dat doorzetten loont.”

Bedrijf

“Joziasse is een allround bouwbedrijf, waarbij we ons richten op de deelmarkten nieuwbouw, verbouw en transformatie én service en onderhoud. We willen juist geen specialisatie, hoewel verduurzaming van corporatieve woningen steeds belangrijker wordt.”

Bestuurlijk

“Ik ben een bestuurder met een missie, kun je wel zeggen. Ik vind dat de Zeeuwse bouwbedrijven te behoudend zijn, waardoor er onnodig vaak werk naar andere regio's verdwijnt. Concurrentie is prima, maar ik wil graag zorgen dat we moderniseren waardoor er meer werk in Zeeland blijft. Ik vind het bestuurlijk werk leuk om te doen. Ik krijg nieuwe inzichten en ontwikkel veel nieuwe contacten.”

Verduurzaming

“Sommige corporaties zijn al bijna klaar met hun labelstappen, terwijl anderen pas net beginnen. Ik zou graag meer eenduidigheid en visie willen zien. Het is goed voor de continuïteit van bouwbedrijven én voor het kostenplaatje als we allemaal een beetje vooruit kunnen denken.”

Vincent Blik

Directeur Bouwbedrijf
Joziasse (Vlissingen)

Antwan de Punder

Directeur
Roegiers Glas en
De Koeijer Schilders
(Heinkenszand)

Carrière

“Na de hts bouwkunde ben ik bij De Koeijer schilders als calculator begonnen. Na een groeiperiode door overname van onder andere Roegiers Glas, hebben mijn compagnon Richard van Wijk en ik in 2009 het familiebedrijf overgenomen.”

Bedrijf

“We richten ons op glas(schadeherstel), verduurzaming en schilderwerk voor woningbouwverenigingen in de regio. We zijn een zelflerende organisatie: er zijn interne opleidingen en maandelijks presenteert een medewerker iets over zijn of haar specialiteit aan het gehele personeel. Zo worden we allemaal slimmer.”

Bestuurlijk

“Ik ben mijn hele leven al actief in besturen. Van vakorganisaties, in het onderwijs, bij sociale werkplaatsen of sportclubs. Als je meer wilt, dan moet je ook meedoen. Mijn werk in het bestuur van Bouwend Nederland past in die levenshouding. Het is geven en nemen. Ik zie het als goede tijdsbesteding in plaats van dat het tijd kost.”

Onderwijs:

“Het onderwijs ligt mij na aan het hart. Ik heb zelf op de hts ervaren dat de praktijkgerichtheid in het vakonderwijs voorop moet staan. Ik wil graag dat bedrijven in de bouw en infra meer aandacht aan onderwijs besteden. Bijvoorbeeld door serieuze stageplaatsen aan te bieden of zich als leerwerkbedrijf aan te melden. Maar daarnaast ook samen met de scholen optrekken in de verschillende leervormen. Als we willen dat er goede leerlingen van school komen zullen we daar als bedrijven ook aan bij moeten dragen.”

LID AAN HET WOORD

Corona, tekorten, stikstof en hoge prijzen: het is voor de gehele bouw- en infrasector geen makkelijke tijd, maar voor jonge bedrijven is de uitdaging zo mogelijk nog groter. Hoe Aannemersbedrijf Maas BV uit Langeweg dat aanpakt, vertelt kersverse technisch directeur Dick Egas.

Maas BV startte in 2016, toen de huidige eigenaar in één keer een volledige ploeg overnam van een aannemersbedrijf dat ermee stopte. Vorig jaar werd de ervaren Dick Egas aangetrokken als nieuwe technisch directeur. "Maas heeft veel disciplines in huis: We richten ons met name op beton- en waterbouw, maar ook op grond- en wegenbouw, leidingbouw en waterremmende lagen. Maas is een klein maar breed georiënteerd bedrijf met een prima sfeer. Die combinatie trok me over de streep om directeur te worden."

Opbouwen

Referenties, of beter het ontbreken daarvan, was de grootste uitdaging voor Maas, als bedrijf zonder lange historie. Desondanks lukte het om in relatief korte tijd iets op te bouwen. Met momenteel pakweg vijftien vaste medewerkers was het bedrijf afgelopen jaren betrokken bij diverse aansprekende projecten tot ongeveer 5 miljoen euro, met name voor kleinere overheden. Inmiddels in de zak: verschillende herinrichtingen in onder andere Eindhoven, Rotterdam

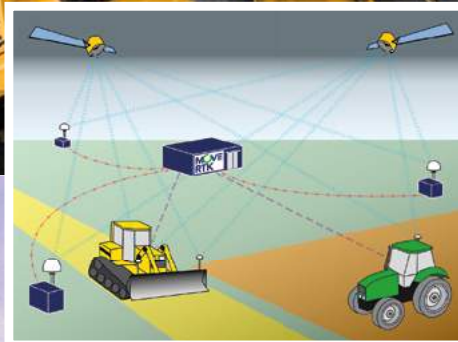
en Amsterdam, een metrostation, de aanleg van beweegbare bruggen, fietspaden en viaducten en nieuwbouw van een hoofdtribune voor een hockeystadion.

Schouders eronder

"We beschikken over het lef en de technische kennis om in tenders oplossingen aan te dragen die niet per se voor de hand liggen," vervolgt Egas. "Dat was in de beginperiode ook wel nodig, anders kom je er niet tussen, dat vraagt om een slim plan. Of een lage prijs: door onze bedrijfsomvang hebben we minder overheadkosten. Al kan dat ook een risico zijn." Een andere voorsprong haalt Maas uit de mogelijkheid om zelf in huis prefab-constructies te maken, waardoor de lange levertijden worden omzeild. "Met dat soort creativiteit en onze schouders eronder, zijn we bezig om onze plek te verwerven."

Continuïteit

Tegelijk zijn er ook hobbels op de weg: "Het is een lastige periode, met de naweeën van corona, de stikstofcrisis en hoge brandstof- en materialenprijzen. Dat raakt ons allemaal, maar als opstartend bedrijf ben je daar toch extra kwetsbaar voor." Het was voor Egas dan ook reden om bij zijn aantreden direct lid te worden van Bouwend Nederland. "In mijn vorige functies maakte ik al flink gebruik van advies over verzekeringen, aanbestedingen en juridische bijstand. Bij Maas deed men dat allemaal zelf, dat was niet handig. Ook goed zijn de inkoopplatforms en de contacten binnen de regio om meer zicht op aanbestedingen te krijgen. Dat helpt allemaal bij continuïteit in de aanbestedingen, waar wij als jong bedrijf enorm mee gebaat zijn."

MoveRTK: Precies wat de sector nodig heeft.

Uw graafmachines, bulldozers en andere grondverzetmachines laten zich 24 per dag tot op de centimeter nauwkeurig sturen met de landelijke RTK-correcties van MoveRTK. Een lokale referentieontvanger is niet meer nodig.

Werken met MoveRTK biedt vele voordelen:

- Merkonafhankelijk, open netwerk. Men is niet gebonden aan één merk;
- Flexibele inzet door dekking in hele Benelux;
- Betrouwbare dienst, 24/7 beschikbaar;
- Zeer voordelig dankzij ledenkorting via Bouwend Nederland;
- Overall goede ontvangst dankzij de professionele KPN M2M SIM-kaart;
- TÜV gecertificeerde, dynamische nauwkeurigheid van 2 cm.;
- Geen binding aan regionale referentieontvangers.

MOVE RTK

OPSTELLEN VAN ILS VANAF 2023 VEEL MAKKELIJKER

Welke informatie heb jij van mij nodig en wat vraag ik van jou? Het opstellen en beoordelen van een informatieleveringsspecificatie is nu vaak een ingewikkeld en tijdrovend proces. Daarom ontwikkelt digiGO BIM Loket - samen met 130 meedenkers uit de hele bouwketen - een ILS-configurator: een online hulpmiddel om snel en eenvoudig tot een ILS te komen op basis van actuele richtlijnen en standaarden. Niels Groot is daar nauw bij betrokken; Oeds de Meer zit in de beheercommissie ILS O&E.

In een informatieveringsspecificatie (ILS) maken projectpartners afspraken over informatievering tijdens een bouwproject, zodat alle partners hun werk goed kunnen uitvoeren. In een ILS wordt vastgelegd welke bouwwerkinformatie door wie wordt aangeleverd, waar deze informatie te vinden is en wanneer ze beschikbaar is. De huidige ILS'en zijn niet makkelijk projectspecifiek te maken, vertelt BIM-manager Niels Groot van bouwbedrijf M.J. de Nijs en Zonen. "Er zijn veel verschillende formats en er is overlap tussen ILS'en. Hierdoor is werken met een ILS op dit moment tijdrovend, ingewikkeld en dus foutgevoelig. Dat staat een bredere adoptie van de ILS'en in de weg."

Van Excel naar webapplicatie

Oeds de Meer, proces- en informatiemanager bij SBB Ontwikkelen en Bouwen, werkte drie jaar geleden mee aan de ILS Ontwerp & Engineering. Net als Groot houdt hij zich al langere tijd bezig met informatie-uitwisseling. De Meer: "Misschien waren de afspraken voor tekeningen duidelijker. Je dacht wel goed na voordat je met een pen van bepaalde dikte een streep op het papier zette. Nu we digitaal werken, moeten we de set met regels opnieuw ontdekken. De ILS-configurator maakt het makkelijk om een ILS op te stellen, doordat je sjablonen kunt kiezen. Partners in het project nodig je via een mail uit om mee te kijken en opmerkingen te maken. Dat is het voordeel van een webapplicatie."

Minder interpretatieverschillen

Zowel De Nijs als SBB zijn ontwikkelende aannemers. Groot: "Informatie uitvragen met een ILS helpt om belangen en behoeftes te leren begrijpen. Het is belangrijk om de behoefte per fase en per discipline scherp te krijgen. Dat versterkt de samenwerking in de keten." De Meer vult aan: "We staan allemaal voor dezelfde grote maatschappelijke uitdagingen. Juist daarom wil je het samen goed regelen. Mijn ambitie is om binnen de context van een project alle mogelijkheden te gebruiken om onduidelijkheid te voorkomen. Daarbij zou het helpen om de informatie-uitvraag straks ook visueel te maken. Van een eerste schets bij het begin van het project naar in detail getekende elementen naarmate het ontwerp vordert."

Digitale samenwerking in de hele keten

Inmiddels is er een klikbaar prototype van de ILS-configurator en wordt de eerste hand gelegd aan het daadwerkelijk ontwikkelen van functionaliteiten voor het MVP (Minimum Viable Product). In het komende jaar kunnen partijen dus aan de slag met de configurator. "Iedereen die informatie uitvraagt of aanlevert, kan de ILS-configurator gebruiken, dus ook je onderaannemers", vertelt Groot. "Gemiddeld besteed je tot wel 80% van het werk uit, dus het loont om je partners te helpen bij het zetten van digitale stappen", vult De Meer aan, "Zo heb ik ooit een van onze partners geholpen om een productbibliotheek op te zetten. Het zou mooi zijn als we de digitale samenwerking in de hele keten stimuleren en op orde kregen."

Enthousiast om kennis te delen

De Meer en Groot krijgen tijd om mee te werken aan sectorbrede ontwikkelingen. Groot: "Je werkt samen met een heel diverse groep mensen; van adviesbureaus, architecten en (software)leveranciers tot opdrachtgevers en techniekbedrijven. De initiatieven zijn vaak ontstaan uit enthousiasme en het geloof dat het slimmer of beter kan. Iedereen staat ervoor open om kennis te delen, zodat je altijd nieuwe inzichten en ideeën opdoet." De Meer: "Ook studenten brengen veel kennis mee. Voorheen werd nog gezegd dat je het werk pas leerde als je eenmaal bij een bedrijf aan boord was. Nu is de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven veel beter. Studenten van nu zijn gewend om problemen tot op het bot uit te zoeken en hebben daar ook hun netwerken voor."

Meer weten? Op de website van digiGO BIM Loket vind je een video over het prototype van de ILS-configurator.

Meer informatie

bouwennederland.nl/digitalisering

Contactpersoon
Dennis Mollet
 Adviseur Digitalisering
d.mollet@bouwennederland.nl

van informatieveringsspecificaties
 op één plek

gebruiksvriendelijk | **supereenvoudig** | snel

BESCHERMD TEGEN CYBERRISICO'S MET DE BOUWEND NEDERLAND CYBERVERZEKERING

AON

*Bouwend Nederland
Verzekeringen wordt
uitgevoerd door Aon.*

Bouwbedrijven gebruiken steeds meer technologie. Dat biedt je veel kansen, maar brengt ook risico's met zich mee. Een hack, een datalek of ransomware hebben mogelijk grote impact op je bedrijfsvoering. Een dag stilstand door het uitvallen van een systeem is ondenkbaar, maar overkwam afgelopen jaar 1 op de 8 bedrijven. Met een goede cyberverzekering zorg je ervoor dat een cyberincident niet in een crisis verandert.

Unieke verzekering exclusief voor Bouwend Nederland leden:

- Ledentarief en verbeterde voorwaarden
- Dekking ransomware schades
- Extra uitbreiding met de clausules Verdragingschade en Tenderkosten
- Recht op inzet expertteam bij incident ("cyberbrandweer")
- De schadevergoedingstermijn voor bedrijfsstilstand is 180 dagen
- Inloop (aansprakelijkheid) onbeperkt
- Mogelijkheid voor een kosteloze uitgebreide inventarisatie van de te nemen cyberweerbaarheidsmaatregelen

Wil je persoonlijk advies?

Neem direct contact op met Bouwend Nederland Verzekeringen via telefoonnummer **088 343 4735** of lees meer over de cyberverzekering via www.bouwendnederlandverzekeringen.nl

FUTURE BUILDERS DAY 2023:

THE FIGHT FOR YOUR FUTURE

20 APRIL 2023
FOKKER TERMINAL
(DEN HAAG)

Ontmoet jouw toekomstige werknemers! Future Builders Day is dé dag waarop docenten, studenten en bedrijfsleven samenkomen. Een dag waarop we samen kijken naar de toekomst. Waar we van en met elkaar leren, ervaren en verbinden. Op 20 april 2023 organiseert Bouwend Nederland de derde editie van Future Builders Day. We nodigen alle mbo- en hbo-studenten van bouw- en infraopleidingen (en hun docenten) uit om tussen 9.00 en 16.00 uur in de Fokker Terminal in Den Haag door de top van onze sector geïnspireerd te worden.

De toegang is voor hen (na aanmelding) gratis. Het programma wordt begin 2023 bekend maar bestaat zoals altijd uit een scala aan belevingsvoorbeelden, plenaire sessies en deepdives in kleinere groepen. Docenten kunnen via een parallel programma in de docentenuitval werken aan hun eigen professionalisering.

De thema's waar dit jaar aandacht aan wordt besteed:

Fight for the planet

De aarde minder belasten. Dat is werken met materialen die de aarde niet uitputten, afval reduceren en er slimme nieuwe dingen mee doen en nieuwe bouwstoffen ontdekken en verwerken in bouwwerken. Hoe gaat onze sector dat waarmaken? Hier ga je het zien en ervaren.

Fight for energy

Het grootste thema van deze tijd: een fossielvrije energieoplossing voor iedereen. Nieuwe energietechnieken in de gebouwde omgeving integreren, dat is niet zomaar gedaan en lijkt nog ver weg. Maar tegen de tijd dat de studenten van nu op de arbeidsmarkt komen is het realiteit. Ben jij er klaar voor? We bekijken, ervaren en ontwerpen mee aan slimme technieken.

Fight for efficiency

De eisen die vandaag de dag worden gesteld maken bouwen steeds complexer én vaak onbetaalbaar. De oplossing is meer efficiency in ontwerp, productie en standaardisatie van producten. Maar kan dat wel als je bouwt in een onvoorspelbare omgeving? En wat is de houdbaarheid van handmatige arbeid en vakmanschap? Bedrijven laten je zien hoe zij de kansen pakken die automatisering, standaardisatie van proces en product, slimmere bouwlogistiek, smart engineering en BIM bieden.

Meer informatie

bouwendnederland.nl/future-builders

Contactpersoon

Arjan Walinga

Projectleider Future Builders

a.walinga@bouwendnederland.nl

FIGHT FOR TALENT

Ontmoet jouw toekomstige werknemers en laat zien wat jij hun te bieden hebt! De inhoud van Future Builders Day wordt vormgegeven door innovatieve lidbedrijven van Bouwend Nederland die kunnen laten zien (heel praktisch, op de beursvloer) en overbrengen (via interactieve lezingen) op welke manieren zij klaar zijn voor de toekomst.

Heb je interesse in deelname?

Neem dan contact met Jolanda van Kooten via j.vankooten@bouwendnederland.nl

Erik de Leeuw, managing director Possehl:

“WIJ WERKEN OVERWEGEND MET EIGEN PRODUCTEN”

Possehl is specialist in het onderhouden van beton en asfalt, van fietspaden tot start- en landingsbanen. Met bekledingen die jarenlang meegaan en bijdragen aan de veiligheid van de gebruiker. Erik de Leeuw kwam er als assistent uitvoerder binnen en is als managing director na 35 jaar nog net zo enthousiast. “Dat geeft wel aan hoe ik in het leven sta als het om commitment gaat.”

“Wij zorgen dat de toplaag van een start- of landingsbaan in orde is, zodat daar veilig op geland kan worden zonder dat het vliegtuig van de baan raakt. Hetzelfde geldt voor fietsstroken. Daar is zichtbaarheid belangrijk, zodat die kwetsbare verkeersdeelnemer goed te zien is. Onze coatings onderscheiden zich vooral bij slecht weer.”

Voer een gesprek met De Leeuw over Possehl en je hebt aan een paar vragen genoeg. Hij praat er graag en enthousiast over. Zijn achtergrond is de opleiding Civiele Techniek. “Bij Possehl heb ik alle lagen meegemaakt: uitvoerder, commerciële man, bedrijfsleider en uiteindelijk directeur. Daar pluk ik nog steeds de vruchten van. Ik kan me goed verplaatsen in een ander. Als uitvoerder ben je de verbindende factor tussen klant, mensen op de werkvloer en het bedrijf zelf. Je moet alle drie talen kunnen spreken en de denkwijze kunnen begrijpen. Werken hier is inspirerend. We hanteren verschillende technieken: zagen, boren, we repareren en coaten en brengen die verschillende disciplines bij elkaar: mix and match. Wij bieden maatwerkoplossingen.”

Goede doelen

Possehl Nederland is onderdeel van de Duitse holding met kantoren in ruim 30 landen. Bijzonder is dat het als Duitse stichting goede doelen ondersteunt. “Daar besteden we jaarlijks ongeveer 25 miljoen aan.” Lachend: “Dat is nou maatschappelijk ondernemen.”

Met vijf eigen bouwstoffen fabrikanten werkt het bedrijf overwegend met eigen producten. “We zijn gefocust op duurzaamheid en werken met bio-based materiaal voor de buitenruimte. Voor onze klanten is het een zekere basis om met ons zaken te doen. Die driehoeksverhouding van klant, productleverancier en aannemer is er bij ons niet. Wij hebben een een-op-eenrelatie. Is er iets mis met een product? Dan zijn wij eigenaar van dat probleem en lossen dat op.”

F35-jachtvliegtuigen

Dat werken bij Possehl divers is moge duidelijk zijn, maar in maart dit jaar kreeg De Leeuw een wel heel bijzonder verzoek. “Defensie belde mij met de vraag of wij even snel iets wilden opknappen op een vliegveld in Bulgarije dit in verband met de oorlog in Oekraïne. Binnen twee weken waren wij daar aan het werk om een vliegveld geschikt te maken voor F35-jachtvliegtuigen. Op zich niet bijzonder qua activiteit, voor ons is dit daily business. Maar op zo'n korte termijn met alle vrachtwagens, materiaal maar vooral de collega's in actie in Bulgarije, was wel bijzonder. Overigens: als het risicovol geweest zou zijn, had ik het niet gedaan. De veiligheid van de mensen staat voorop.”

En zo ga je bij Possehl van het ene uiterste naar het andere en sta je op een plein in Kanaleneiland in Utrecht. “Het asfalt met kunstwerk was versleten en moest worden vervangen. Het kunstwerk uit 1956 hebben we samen met de zoon van de kunstenaar opnieuw teruggezet op dat plein. Ook dat was bijzonder.”

Experience Center

Dat Possehl duurzaamheid, bio-based en circulair hoog in het vaandel heeft, is te zien in hun eigen Experience Center. Landschapsarchitecten en stedelijk bouwkundigen doen hier inspiratie op. “Je kunt er zelf toplagen samenstellen, verschillende materialen combineren of proefplaatjes maken.”

Op de vraag of De Leeuw in die 35 jaar ook uitdagingen heeft meegemaakt, zegt hij resoluut: “Daar zitten we nu middenin. Denk alleen al aan de gestegen grondstofprijzen. Ik vind dit een interessante periode. Daarmee wil ik niet zeggen dat ik hem niet gemist had willen hebben. Maar heb je een probleem, dan heb je een kans. Je klantcontact moet nog intensiever. Hoe vind je financiële oplossingen die binnen het budget van de klant passen en hoe zorg je ervoor dat je zelf ook financieel overeind blijft? Wat betreft de toekomst zijn we gezegend dat we steeds meer mogen doen in de duurzame fietsinfrastructuur. Het thema veiligheid rollen we nu ook uit in Europa, bijvoorbeeld België en we hebben de eerste stapjes gezet in Frankrijk. Dat gebeurt allemaal vanuit Oosterhout. Daarnaast hebben we drie startbaan reconstructies op de planning staan. Allemaal prachtige werken.”

De Leeuw besluit: “Ik ben vooral trots op de mensen. Materieel is vervangbaar. Maar het team en de band die we met elkaar hebben, wat we samen weten te realiseren en we steeds weer presteren, daar ben ik trots op.”

Verzekeren via Koninklijke Bouwend Nederland met Aandacht en Expertise

Verzekeringen en Risicoadvies
In-Staet
Bouw & Infra

Waarom kiezen voor In-Staet?

- ✓ **AANDACHT** - Persoonlijk contact, vertrouwen en afspraak is afspraak
- ✓ **EXPERTISE** - Adviseurs met sectorspecifieke kennis en jarenlange ervaring
- ✓ **BOUWEND NEDERLAND INTEGRAAL POLIS** - CAR, Aansprakelijkheid en ontwerp op 1 polis
- ✓ **MKB** - Speciaal voor het MKB ontwikkelde verzekering met unieke dekkingen
- ✓ **ONTWERPDEKKING** - Eindelijk een betaalbare ontwerpdekking, met een minimumpremie van € 1.000.-

VOOR MEER INFORMATIE

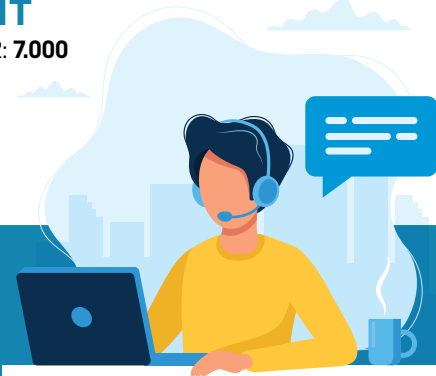

AFDELING ADVIES SLAAT HAAR VLEUGELS UIT

AFDELING ADVIES IN VOGELVLUCHT

- Totaal binnengekomen in 2022: **7.000**
- Onderverdeling:
 - Sociale Zaken: **75%**
 - Bouwrecht: **22%**
 - Aanbestedingen: **3%**

TEKST | JACOB-JAN ESMEIJER

FOTO | RENÉ VAN DEN BURG

Al jaar en dag is Advies het loket bij Bouwend Nederland waar ondernemers binnen de bouw en infra met hun vragen terecht kunnen. Of het nu over loondoorbetaling bij ziekte, juridische kwesties of arbeidsrecht gaat: de afdeling Advies staat voor je klaar.

“En dat geldt niet alleen voor leden van Bouwend Nederland. Ook niet-leden kunnen met ons contact opnemen”, zegt Erik Tierolf, manager arbeidsvoorwaarden en advies bij Bouwend Nederland. “Bij inhoudelijke vragen kunnen we niet-leden helaas niet altijd verder helpen, maar wel duidelijk maken wat ze ontvangen als ze lid worden. Zo promoten we ook een mogelijk lidmaatschap bij ons.”

Het tumultueuze jaar 2021 klonk ook door bij de afdeling Advies. “In totaal kregen we te maken met 7.198 adviescontacten. Niet verwonderlijk dat de meeste vragen rondom corona en de sociale aspecten daarvan werden gesteld. Deze tijden zijn inmiddels veranderd: vragen over prijsstijgingen bij bouwrecht staan nu op plaats nummer 1, 2, 3 én 4. Ook al is 2022 nog niet ten einde, toch ziet het ernaar uit dat we nagenoeg hetzelfde aantal vragen als vorig jaar ontvangen. 75 procent daarvan gaat over Sociale Zaken, de rest is gerelateerd aan Bouwrecht of Aanbestedingen.”

Voorbeeldvraag

Om een idee te krijgen van het soort vragen dat de afdeling Advies bereikt, geeft Tierolf een voorbeeld van een (veel voorkomende) vraag. “Stel je hebt een aanneemsom waarin een gedeelte staal is verwerkt. In zeer korte tijd stijgt opeens de staalprijs. Hoe ga je daar dan mee om en wie is er verantwoordelijk voor die stijging? Antwoorden op deze en soortgelijke vragen stellen we op en delen we bijvoorbeeld tijdens onze webinars.”

Alle binnengekomen vragen bij Advies geven een goed beeld van de informatiebehoefte bij leden (en dus ook bij niet-leden) van Bouwend Nederland. Wordt er dan ook meteen actie ondernomen? “Zeer zeker! Een mooi voorbeeld zijn de vragen van de eerste twee maanden van 2021. Over onwerkbaar weer - denk aan vorst en sneeuw - en hoe hier melding van te maken. Voor de winterperiode van 2022 hebben we er daarom voor gezorgd dat een explainer op onze site aangeeft hoe hier op de website van het UWV melding van te maken om zo een gedeelte van de loonkosten te kunnen verhalen.”

Uitbreiding dienstverlening

Bij de afdeling Advies werken zeven adviseurs voor Sociale Zaken, Bouwrecht en Aanbesteding. En dat hun kennis, advies én inzet wordt gewaardeerd, blijkt uit een gemiddelde score van 8,9. “Inderdaad een schitterend rapportcijfer. In ons streven naar een nog hogere notering zullen we onze dienstverlening in 2023 uitbreiden. Waar we nu Sociale Zaken, Bouwrecht en Aanbestedingen als drie pijlers kennen, willen we komend jaar vanuit een Customer Service-gedachte breder kunnen adviseren. Een voorbeeld hiervan is Wet kwaliteitsborging waarvoor één specialist alle vragen over ‘Wkb’ beantwoordt. In een allesomvattend systeem registeren we vervolgens alle vragen, kunnen we overzichten aanmaken om vervolgens hierop proactief met ondersteunende informatie actie te ondernemen om zo onze leden goed te informeren.”

Meer informatie

bouwendnederland.nl/advies

Contactpersoon

Erik Tierolf

Manager Bouwend Nederland Advies

advies@bouwendnederland.nl

Samen bouwen aan vitaliteit!

Profiteer van voordeel bij
De Friesland

De hoge fysieke belasting in de bouw kan vitaliteit en gezondheid in de weg staan. Om je hierin te ondersteunen zijn we een samenwerking met Bouwend Nederland aangegaan. Als medewerker of zzp-er in de bouw profiteer je, samen met jouw gezinsleden, van collectief voordeel bij De Friesland.

Collectief voordeel

- 12% korting op de aanvullende verzekeringen
- Voordelen van het Plus-pakket, zoals extra vergoedingen voor fysiotherapie en een gezondheidscheck
- Gemiddeld 71 dagen sneller geholpen door onze wachtlijstbemiddeling

Meer weten? Ga naar www.defriesland.nl/bouwnl

De Friesland

HET LUISTERENDE OOR VAN SOCIAL SUPPORT

Schulden, een scheiding of, nu actueler dan ooit, financiële onrust: we kunnen er allemaal mee te maken krijgen. Dergelijke situaties kunnen ook uitwerking hebben op je werk, en dan is het fijn om hier met iemand over te praten. Tonny Grotenhuis van Social Support is dat luisterend oor binnen Bouwend Nederland. "Het afgesproken prijsplafond is fijn, maar neemt niet alle zorgen weg."

Ook al is 2022 nog niet over, toch kan Tonny Grotenhuis al terugkijken op een rumoerig jaar. Als enige adviseur binnen de afdeling Social Support constateert hij dat het aantal dossiers dat van 2021 al heeft overtroffen. "Men weet mij gelukkig te vinden, want daar ben ik uiteindelijk voor", stelt Grotenhuis. "Of ik wil meekijken naar begrotingen, een blik wil werpen op de inkomsten en uitgaven of kan adviseren waarop te bezuinigen: vragen die ik meer dan ooit terugzie. We zitten in de nadagen van 2022, maar pas na deze winter zal duidelijk worden wat de échte schade voor werkgevers en werknemers zal zijn. Zo verwacht ik in het voorjaar veel loonbeslagen of aanmeldingen voor wanbetalingsregelingen omdat er al geruime tijd geen ziektekosten zijn betaald. We zetten ons wel een klein beetje schrap voor het eerste kwartaal van 2023."

Potjes aanspreken

Werkgevers krijgen de laatste tijd veel vragen van medewerkers: of er financieel mogelijkheden bestaan om de thuissituatie wat dragelijker te maken. Stijgende gasprijzen en een torenhoge inflatie sparen immers niemand. "Werkgevers proberen écht mee te denken en zijn er niet bij gebaat wanneer medewerkers door mentale onrust thuisblijven. Aan de andere kant kunnen ze ook niet iedereen een paar honderd euro per maand toestoppen. Noem het een spagaat of het zwaard van Damocles dat boven ieders hoofd hangt. Onlangs hoorde

ik op een schuldhulpverleningscongres dat er 610.000 gezinnen met problematische schulden kampen. Na de winter verwacht men dat dit naar 810.000 gezinnen uitgroeit. Velen zullen daarom noodzaak zijn spaarpotjes leeg te halen of zullen aanspraak maken op hun Tijdsparfond. Deze gelden kunnen dan worden aangewend voor de gas- en energierekening. Het lijkt niet alleen ernstig, de situatie is dat ook écht."

Enkele tips

Social Support zal te allen tijde het aanspreekpunt voor leden van Bouwend Nederland zijn maar kan helaas niet alle problemen wegnemen. Toch wil Tonny desondanks een aantal tips meegeven. "Ook al kom je in het slechtst mogelijke scenario terecht: probeer je huur, hypotheek, ziektekosten, gas en water te betalen. Wat er dan overblijft, wend je aan voor boodschappen. Een dak boven je hoofd, een bezoek aan de huisarts en douchen blijven zo mogelijk, ook al moet je dan de centrale verwarming een graadje lager zetten. Mijn laatste tip: maak een overzicht van wat er binnenkomt en uitgaat. Dat is het is het begin van alle wijsheid, zoals mijn eigen moeder gezegd zou hebben."

Meer informatie

bouwendnederland.nl/social-support

Contactpersoon

Tonny Grotenhuis

Adviseur Social Support

t.grotenhuis@bouwendnederland.nl

ALLES WAT JE NODIG HEBT VOOR ELKE WERKPLEK

PBM

KANTOOR

**COMPUTER
ACCESSOIRES**

HYGIËNE

CATERING

**PROJECT-
INRICHTING**

**WASHROOM
SOLUTIONS**

**COFFEE
SOLUTIONS**

**DUURZAME
KEUZES**

Ontdek ons aanbod online
[lyreco.nl](https://www.lyreco.nl)

ZET SCHOOL- GEBOUWEN NU EINDELIJK EENS SERIEUS OP DE POLITIEKE AGENDA!

Er is veel te zeggen over de manier waarop het gebeurt, maar Rutte IV investeert serieus in onderwijs. Er is alleen één belangrijk onderwerp dat schittert door afwezigheid in Den Haag: de onderwijshuisvesting.

Veel schoolgebouwen zijn verwaarloosd, soms decennialang. Gemeenten en schoolbesturen hebben de taak de gebouwen op orde te brengen en te houden, maar het ontbreekt ze domweg aan de middelen. Regelgeving zit vaak gruwelijk in de weg. De gevolgen? Een kwart van de gebouwen energielabel G, de laagste categorie. Veel van de scholen die ik als voorzitter van de PO-Raad bezoek, doen mij denken aan mijn eigen lagerschooltijd. Dat is intussen veertig jaar geleden. Vaak werden ze toen ook al als school gebruikt.

In de coronatijd werd het belang van goede ventilatie duidelijk en kwam dat (terecht) hoog op de agenda. De politieke oplossingen waren vooral snel en zichtbaar: CO₂-meters, dure nieuwe ventilatiesystemen in oude

gebouwen. Te weinig wordt erkend dat de ventilatieproblematiek een symptoom is van een veel groter en breder probleem.

Dat het probleem breder is, werd dit jaar ook helder door de energiecrisis. Een oud gebouw met open ramen als beste ventilatieoptie verspilt onnodig veel gas. We moeten werken aan gebouwen die gewoon goed zijn. Duurzaam, inclusief, gezond. Een ongemakkelijke waarheid voor de coalitie, want de staat van onze schoolgebouwen dreigt de aandacht af te leiden van de zaken die wél prioriteit hebben gekregen.

Toch is het een schijntegenstelling. Uit onderzoek blijkt dat de kwaliteit van een schoolgebouw er ook toe doet als je de onderwijskwaliteit wilt verbeteren. Goede gebouwen hebben ook een positief effect op het ziekteverzuim en dat kunnen we in tijden van personeelstekorten heel goed gebruiken. De staat van onze gebouwen hangt daarmee direct samen met de kernthema's van dit kabinet: kwaliteit, kansen, personeel.

Daarom is het zo goed dat zoveel partijen zich achter ons manifest voor betere schoolgebouwen hebben geschaard. Vakbonden, de leerlingen- en ouderorganisatie, de gemeenten, maar ook GGD-GHOR, Bouwend Nederland en de technisch installateurs. Partijen die we nodig hebben om tot beter onderwijs én betere onderwijsgebouwen te komen.

Het wordt hoog tijd dat onderwijshuisvesting de plek op de politieke agenda krijgt die het verdient. In de lopende rijksbegroting, maar ook in de verkiezingsprogramma's van politieke partijen. Goede schoolgebouwen dragen bij aan goede leerprestaties, aan gezond werken, aan inclusief onderwijs, aan de klimaatdoelstellingen, aan kansen voor kinderen.

Freddy Weima

Voorzitter van de PO-Raad

HOOGWAARDIG HERGEBRUIK OUDE KANAALPLAATVLOEREN

Op het terrein van Lagemaat B.V. te Heerde liggen de kanaalplaatvloeren, die afkomstig zijn van het oude kantoorpand van Provincie Gelderland. Deze zijn al in 1987 geleverd door Dycore. Alle vrijkomende materialen uit dit kantoorpand worden zo hoogwaardig mogelijk hergebruikt. Een deel van de vrijgekomen kanaalplaten is bestemd voor de begane grondvloer van een sporthal. Het overige deel van de betonnen wandelementen en vloeren gaat naar een circulair kenniscentrum te Heerde.

De provincie Gelderland, gemeente Arnhem en Dycore zijn een samenwerking aangegaan voor het hoogwaardig hergebruiken van 1.050 m² kanaalplaatvloeren als begane grondvloer in de nieuw te bouwen, duurzame sporthal aan de Middachtensingel te Arnhem. De provincie heeft de duurzame sloop aanbesteed. Dit met als doel kwartier te maken en ketenbreed kennis te ontwikkelen voor de circulaire economie. De nieuwe sporthal wordt gerealiseerd door Van der Horst Aannemers. De oude kanaalplaten zijn voor dit project getest op sterkte door TU Delft. Dycore heeft de aannemer en het sloopbedrijf voorzien van nieuwe tekeningen en berekeningen en advies gegeven over hijsen en opnieuw plaatsen. Lagemaat zorgt ervoor dat de elementen aangepast worden. Denk hierbij aan onder andere de plaatlengte, sparingen en hijsgaten. Hierna zijn de circulaire kanaalplaatvloeren klaar voor montage.

Advies en begeleiding

Hergebruik van materiaal door toepassing van betongranulaat is bekend; de afgelopen jaren leverde Dycore bij vele projecten kanaalplaatvloeren voorzien van dit gerecycled betongranulaat. Het hergebruiken van hele kanaalplaten uit een oud bestaand gebouw is een geheel nieuw proces.

In samenwerking met de betrokken partijen, provincie Gelderland, gemeente Arnhem, Lagemaat BV, Van der Horst Aannemers en Adviesbureau Tielemans, is het 'Dycore Protocol Hergebruik Kanaalplaatvloeren' opgesteld. In dit protocol staan richtlijnen voor het hijsen, oogsten, de aanpasbaarheid, opslag en montage van de elementen. Ook is er aandacht voor de diverse beoordelingscriteria en beoordelingsmomenten. Dycore heeft bij het hergebruik van de kanaalplaatvloeren in de sporthal een adviserende rol. Het doel is om samen het gehele project uit te werken en praktische en procesmatige kennis op te doen.

Herkomst

De kanaalplaatvloeren zijn afkomstig van het oude provinciale kantoorgebouw Prinsenhof A in Arnhem. Dit kantoorgebouw was na de komst van het nieuwe Huis der Provincie overbodig geworden en maakt plaats voor een groener en levendig gebied. Provincie Gelderland koos voor een duurzame manier van slopen: circulair delven. De cirkel van de circulaire bouw kan namelijk daadwerkelijk gesloten worden door de materialen uit een gebouw te oogsten en opnieuw te gebruiken. Het gebruik van grondstoffen wordt hiermee verminderd, dit werkt CO₂ besparend én er is minder afval. Prinsenhof A is voorjaar 2022 zorgvuldig gedemonteerd door Lagemaat BV, waarbij de kanaalplaatvloeren voorzichtig zijn losgeslepen. Het bedrijf gebruikt het oude kantoorgebouw als donorpand voor nieuwbouw.

Pionieren voor duurzaamheid

Kanaalplaatvloeren zijn al slim ontworpen waardoor zij een lage MKI-waarde bezitten. Maar hergebruik van oude kanaalplaten geeft een nieuwe dimensie aan een duurzame bouw. Bij hergebruik van vloerplaten moet nog veel uitgedacht worden. Voor het aanjagen van de circulaire economie staat kennisdeling dan ook centraal in dit project. Het toont aan dat je met beton meer kunt dan alleen recycleren. Dycore gelooft in een tweede leven voor kanaalplaatvloeren. Met dit project legt het bedrijf de basis voor toekomstige projecten met circulaire kanaalplaten.

ONMISBAAR... VOOR ONDERNEMERS EN MANAGERS IN DE BOUW

GROENE GEVEL

U zoekt een eenvoudige manier om uw gevels te vergroenen. Dat kan met MobiPanel van Mobilane. Dit zijn plantcassettes die zijn voorzien van twee ruime sleuven voor diverse soorten planten. Alle componenten zijn demontabel, remontabel en recyclebaar. Een geautomatiseerd irrigatie- en drainagesysteem zorgt voor een evenwichtige watervoorziening en efficiënt waterverbruik. Een circulair woongebouw in Venlo ging u voor.

WERKLAARS VOOR WARMEN VOETEN

Het is weer winter en je moet af en toe een bouwplaats bezoeken. Dikke kans dat je door de blubber moet lopen. Wat is er dan beter dan een warme werklaars? Eenvoudig uit en aan te trekken voordat je de bouwplaats opgaat. En hij ziet er ook nog stoer uit! De Grisport 70249C+L (wij hebben die naam niet verzonnen) heeft een imitatiewollen voering en een ademende, waterdichte voering. De laars is koud-isolerend en bestand tegen een temperatuur tot -10°C. Deze S3 laars is voorzien van een veiligheidstussenzool en stalen neus. Ons advies: kies de bruine!

Leverbaar via onze voordeelpartner Werkman-Oost. Bel of mail naar sales@werkmanooost.nl of 0183-699613

CIRCULAIRE BINNENDEUR

U hebt een groen hart en wilt het goede voorbeeld geven, onder meer op het gebied van circulair bouwen. Een interessante noviteit is dan de circulaire binnendeur uit de Berkvens Zero collectie. Deze innovatie werd door Berkvens Deursystemen ontwikkeld in samenwerking met Niaga® (onderdeel van Covestro). Het circulaire deurpaneel is dankzij een gepatenteerde omkeerbare, 'click-unclick' verbindingstechniek van Niaga® 'designed to use again!'. Hiermee is het mogelijk deuren volledig uit elkaar te halen en daarmee de grondstoffen te hergebruiken. Iedere deur heeft daartoe zijn eigen productpaspoort.

Altijd keuze uit vers eten en drinken met de Smart Fridge!

Bedrijfscatering was nog nooit zó flexibel en betaalbaar met de Smart Fridge van Albert Heijn to go en Selecta. Daarmee geef je jouw teams voortaan 24/7 toegang tot het lekkerste eten en drinken. Bovendien zorgen wij ervoor dat jouw Smart Fridge dagelijks wordt bijgevuld. Zo heb je er totaal geen omkijken naar!

- ✓ Ideaal voor iedere werkplek
- ✓ Altijd vers eten en drinken binnen handbereik
- ✓ Het assortiment wordt perfect afgestemd de wensen van de gebruikers

Meer weten?

Wil je meer weten over de mogelijkheden van de Smart Fridge? Scan de QR-code voor meer informatie.

FRIES HEINIS OP BEZOEK BIJ... CASPAR DE HAAN

Vrijdag 18 november was de jaarlijkse Dag van de Ondernemer. Traditiegetrouw grijpt Bouwend Nederland deze gelegenheid aan om de leden door het hele land in het zonnetje te zetten. Zoveel als mogelijk gebeurt dat via een persoonlijk bezoek of attentie. Dit jaar in twee gevallen met medewerking van leden van de Tweede Kamer. Samen met collega Joelka van Daal en regiobestuurder Paul Uppelschoten van Huybregts Relou, mocht ik Nicki Pouw-Verweij van JA21 ontvangen op het renovatieproject Ortduynen in Den Bosch.

In Den Bosch zijn Caspar de Haan Onderhoud & Renovatie en De Variabele bezig met het verduurzamen van 99 appartementen. In opdracht van woningcorporatie Mooiland

ondergaat het volledige Ortduynen-complex een ingrijpende renovatie- en modernisering. Onder begeleiding van de directeuren Cas de Haan en Joep Burghouts zien we hoe hier de volledige voorgevel wordt vervangen en de balkons worden vergroot. Daarnaast zijn de woningen inmiddels gasloos gemaakt. De samenwerkende partners hebben hiermee de kwaliteit, veiligheid, energiezuinigheid en betaalbaarheid verbeterd. Mooi bijkomend nieuws is dat de bewoners hun woning tijdens de verbouwing niet hoefden te verlaten. Vol energie zorgen de medewerkers van de bedrijven dat dit ook zo goed als mogelijk wordt begeleid.

Tweede-Kamerlid Nicki Pouw-Verweij hoort ter plekke van een aantal van de (veelal

oudere) bewoners hoe blij ze zijn met de aanpak van de bouwers. Overlast is er uiteraard, maar door de persoonlijke contacten, goede informatievoorziening en timing wordt die binnen de perken gehouden. In de discussie die we voeren voorafgaand en na het werkbezoek geeft Nicki Pouw-Verweij aan zich in de Tweede Kamer in te zetten voor het uit de weg ruimen van obstakels bij de woningbouw, voor ruim baan geven aan vernieuwing. Zo kunnen we bouwen en verbouwen in plaats van stilstaan. Daarvoor is een overheid nodig die realistische doelen stelt en duidelijk is. Geen overheid die voortdurend bezig is met plannen bijstellen, met regels stapelen en sturen op details. Die boodschap kwam tussen de Bossche Bollen door goed aan bij de aanwezigen.

Gematigde groei voor bouwproductie in 2023

Het EIB verwacht dit jaar een groei van de totale bouwproductie naar met 3½%. In 2023 laat de bouw met een totale groei van 1½% een gematigder productiebeeld zien. De nieuwbouw van woningen neemt toe met 1½%, terwijl die van utiliteitsgebouwen volgend jaar met een ½% krimpt. Oorzaak is de terugval in vergunningverleningen, onder meer door sterk gestegen bouwkosten, gebrek aan geschikte plancapaciteit en aanhoudende problemen rond stikstof. Een gunstiger productiebeeld toont de herstel en verbouw van woningen en utiliteitsgebouwen met een groei van respectievelijk 5% en 2%, mede onder invloed van verduurzamingsmaatregelen. Bij de gww-investeringen wordt dit jaar wederom krimp verwacht, terwijl de groei van het onderhoud in de gww stagneert. Zowel de woningbouw als de utiliteitsbouw blijven volgend jaar met een lager tempo doorgroeien.

Ontdek bij LeasePlan

Het grootste aanbod Occasion Lease bestelbussen

Pak je
voordeel

- ✓ Leasen al vanaf 12 maanden
- ✓ Snel leverbaar en lage maandlasten
- ✓ Jij bepaalt hoe lang je rijdt, tot 300.000 km of 10 jaar
- ✓ Geen kosten bij inleveren met schade
- ✓ Je doet lokaal zaken voor service en banden

Meer weten?

Scan me!

Nieuwsgierig naar het complete aanbod tweedehands bestelbussen?
Kijk op www.leaseplan.com/nl-nl/occasion-lease-bestelbussen of scan de QR-code.

What's next?

LeasePlan

NIEUWE LEDEN

Bouwend Nederland heet onderstaande leden van harte welkom bij de vereniging.

ORGANISATIE	PLAATS
BJ-Bouw	LEUSDEN
Aannemersbedrijf Adams & Zonen B.V.	BENNEKOM
Bouwcore B.V.	S-GRAVENHAGE
InnofireSafety B.V.	ENSCHEDÉ
Bouwbedrijf Bouwstof B.V.	ZWAAG
Hollandia Services B.V.	KRIMPEN AAN DEN IJSSEL
Comfort Company B.V.	ULFT
Heideman Bouw	AALTEN
Arends Dienstverlening	BARNEVELD
Delta House B..V.	STEENWIJK
Aannemersbedrijf Nooijen B.V.	DEURNE
Neijhof & Visser B.V.	UITHOORN
BKP Projecten B.V.	ZWANENBURG
CS Exclusief Bouw B.V.	SITTARD
Van Ulft Bouw en Timmerwerken	VENLO
B O Infra B.V.	ETTEN-LEUR
EWG Bouw B.V.	BARNEVELD
F-S-N B.V.	KRIMPEN AAN DEN IJSSEL
Hoving Bouw B.V.	VALKENSWAARD
Bijster Kozijntechniek B.V.	HILLEGOM
Holding C.N.M. Plat B.V.	VOLENDAM
B&E Steigerbouw B.V.	YERSEKE
Bouwbedrijf Hak B.V.	ACHTERVELD
PMDO Bouw B.V.	WIJK BIJ DUURSTEDÉ
HGB Bouwbedrijf B.V.	S-GRAVENHAGE
Bouwbedrijf Zwaan en van den Bor B.V.	BUNSCHOTEN-SPAKENBURG
Nilten Bouw B.V.	HAARLEM
Keesbouw	NIEUWEGEIN
GBS Holding B.V.	ENSCHEDÉ
Extin Bouw & Onderhoud B.V.	BRIELLE
Niveauglas	GROESBEEK
Aannemersbedrijf H. Heimensen B.V.	PUTTON
Geleiderail Midden Nederland B.V.	LOPIKERKAPEL

FLOW IN DE BOUW

'Betaalbaar huis niet meer te bouwen', kopte de Leeuwarder Courant onlangs. De stikstofproblematiek, stijgende materiaalkosten en hogere rentes gooien roet in het eten van de ambitie om vaart te maken met de woningbouw. Het nieuws is inmiddels genoegzaam bekend maar de urgentie om de bouw op gang te houden kan niet voldoende over het voetlicht worden gebracht.

Dat de bouw van 900.000 woningen in gevaar komt door de vergunningverlening te bemoeilijken in een sector die verantwoordelijk is voor niet meer dan 0,6% van de stikstofuitstoot in Nederland, maakt eens te meer duidelijk hoe belangrijk een collectief is in deze tijd. Alleen samen kunnen we een sterke vuist maken, en hobbels slechten of minder hoog maken.

Ik ben me hiervan nog meer bewust geworden sinds ik ben toetgetreden tot het dagelijks bestuur van Bouwend Nederland. Het is voor mij een uitgelezen kans om de stem van het uitvoerend bouwbedrijf te vertolken. Administratieve lasten, de instroom van nieuwe mensen en de komst van de Wkb: het zijn stuk voor stuk grote thema's die veel van ons ondernemers direct raken én nog lang actueel zullen zijn.

Alleen dankzij het collectief en de bijdragen van leden uit alle geledingen is de vereniging een geziene gesprekspartner in al deze dossiers, kan ze zich gericht inzetten én verschil proberen te maken. Dat is wat ik steeds in onze bijeenkomsten terugzie. En niet alleen voor de sector zelf maar uiteindelijk ook voor al die Nederlanders die wachten op een betaalbare woning. Houd de flow in de bouw!

Albert Adema

BouwendNederland
Telefonie

Telefonie

Waar wij voor staan

1

Betrouwbare service

Meer dan 25 jaar ouderwets goede service

2

Unieke prijsafspraken

Met o.a. KPN, T-Mobile en Vodafone

3

Eerlijk advies

We vertellen het je dus ook als je elders beter af bent

4

Geen addertjes onder het gras

Onze vrienden bellen ook via ons

5

Flexibiliteit

Je abonnementen eenvoudig maandelijks op -en afschalen

DE BOUW MAAKT HET... ... EN VIDEO LEGT HET VAST!

Over (afgeronde) projecten wordt veel geschreven: niet alleen op eigen sites en in nieuwsbrieven, maar ook met eigentijdse media (zoals video) wordt het nodige vastgelegd. In het afgelopen kwartaal was het ook weer smullen. Want laten we eerlijk zijn: soms zegt één beeld net iets meer dan 1.000 woorden.

Hieronder een selectie van veelbekeken video's van het afgelopen kwartaal. In 2023 zullen vaker QR-codes bij artikelen verschijnen en kun je je ogen de kost geven.

De bouwparels van de provincie Zeeland

De Zeelandbrug was ooit de langste brug van Europa. Nu heeft de provincie er een imposant bouwwerk bij. De Nieuwe Sluis in Terneuzen.

Versteegden bouwt circulair samen met toekomstige bewoners

in Den Bosch wordt gebouwd aan 19 sociale huurappartementen met circulair bouw materiaal. Het initiatief komt van de toekomstige bewoners.

De Bouw Maakt Het: een veilige Amsterdamse binnenstad

In opdracht van de gemeente Amsterdam versterkt Beens Groep de kademuren zodat de Amsterdamse binnenstad er weer zeker honderd jaar tegenaan kan.

JUBILEA

Bouwend Nederland feliciteert het volgende bedrijf:

Hawee Bouw BV
Udenhout

IN MEMORIAM

Bouwend Nederland condoleert familie en vrienden van:

Max du Prie

Du Prie bouw & ontwikkeling b.v.
12 augustus 1945 - 4 oktober 2022

Gert Bruijnes

Aannemingsbedrijf G. Bruijnes BV
11 maart 1953 - 21 oktober 2022

WKB GAAT EERST ALLEEN VOOR NIEUWBOUW GELDEN

Medio oktober werd opnieuw bekend dat de inwerkingtreding van de Wkb uitgesteld is tot 1 juli 2023. Om een wat zachtere landing mogelijk te maken, is de wet de eerste zes maanden alleen van toepassing op nieuwbouw gevolgklasse 1. Hierna volgt verbouw. Dit uitstel is een kans om je beter voor te bereiden, bijvoorbeeld door mee te doen met een proefproject of de Wkb-training via onze Academy te volgen.

Meer informatie:

Meer weten over hoe wij je kunnen helpen?
Kijk op bouwennederland.nl/wkb

**DUURZAAM BOUWEN
AAN VEILIGHEID EN KWALITEIT.**

**Profiteer van de voordelen
van een Consultancy abonnement!**

Aboma Consultancy bv
Maxwellstraat 49^a
6716 BX Ede
Postbus 141
6710 BC Ede
T 0318 691920
info@aboma.nl
www.aboma.nl

De voordelen op een rij

- 1 gratis persoonlijke Abomafoon licentie (digitaal)
- 50% korting op de jaareditie van het Abomafoon boek
- Ontvangst van digitale Veiligheidsberichten
- Korting op de aanschaf van overige publicaties
- Korting op cursussen en opleidingen
- Toegang tot de helpdesk van Aboma Consultancy
- Korting op adviestarieven bedrijfsbegeleiding
- Deelname aan Aboma CONNECT (netwerkevenement)
- Vaste contactpersoon

**NU MET
LEDENVOORDEEL**

BNL IN DE MEDIA SEP/DEC 2022

De bouw staat al langere tijd onder druk, en dat levert duidelijk irritatie op: "Het is voor ons gewoon niet te bevatten dat minister De Jonge roept dat we voor 2030 900.000 woningen gaan bouwen, en die andere kant vervolgens de handen op onze rug bindt", aldus Tervoort.

Toch is er ook nog een sprankeltje hoop. "We hebben gelukkig Bouwend Nederland (vereniging van bouw- en infrabedrijven, red) met goede ingangen in Den Haag, ik mag hopen dat zij met een harde vuist op tafel gaan slaan, maar daar ga ik wel van uit", laat hij weten.

NH NIEUWS 2 november

Albert Adema
Bouwend Nederland Fryslân

Omrop Fryslân 2 november

Kerst publicatie op 03 nov 2022 | Laatste gewijzigd op 03 nov 2022

President Rekenkamer Arno Visser wordt nieuwe voorzitter Bouwend Nederland

Arno Visser volgt half maart 2023 Maxime Verhagen op als voorzitter van Bouwend Nederland. Daarmee komt er na bijna 20 jaar bestuurders van CDA-huize een VVD'er aan het roer van de brancheorganisatie.

Cobouw 3 november

West online tv radio 9 november

"Het blijft alle hens aan dek", viel Bouwend Nederland-voorzitter Maxime Verhagen, voorzitter van Bouwend Nederland, Terpstra bij. Verhagen, ook een van de panelleden, wees erop dat een week eerder niet voor niets een Techniekplan aan de overheid is aangeboden om zestigduizend vacatures voor de energietransitie in te vullen. Verhagen: "We kunnen niet achterover leunen. De arbeidsmarktcrisis is zo groot, dat we zelfs moeten concurreren met sectoren die we nooit eerder als concurrent hebben gezien."

Cobouw 11 november

Ruben Heezen
Bouwend Nederland

RTL Z Nieuws
RTL Z Nieuws - 17:00 uur

RTLZ 13 november

WOONMARKT

Bouwend Nederland wil voorrang woningbouw bij aansluiting elektriciteitsnet

Arno Cluisen 23 sept 17:44

rtl. 26 september

'Piekbelasters snel uitkopen'

"Het kabinet zal voldoende experts die de bouwvergunningen op stikstofuitstoot kunnen beoordelen beschikbaar moeten stellen én daarnaast piekbelasters zo snel mogelijk uitkopen", zegt voorzitter Maxime Verhagen van Bouwend Nederland. "Dat hadden ze de afgelopen 3,5 jaar al moeten doen."

"Deze uitspraak is dramatisch voor de bouwsector. Met het schrappen van de bouwvrijstelling gaat Nederland in feite op slot", waarschuwt de branchevereniging. "Eik project moet opnieuw door ambtenaren beoordeeld worden. Dat levert niet alleen vertraging op, maar daardoor worden de kosten hoger. Er is ook een gebrek aan ambtenaren die die vergunningen kunnen beoordelen."

NOS 4 november

Joep Rats
directeur beleid Bouwend Nederland

omroep gld 2 november

NOS Nieuws • Vrijdag 4 november, 19:52

Techniek wil meer statushouders inzetten, 'doe wat aan de opvang'

Een 'aanvalsplan' om mensen te vinden voor de 60.000 onvervulde vacatures in de techniek, bouw en energie. Zo noemen brancheorganisaties het plan dat ze vanmorgen aan het kabinet hebben gepresenteerd.

Bouwend Nederland, FME, Koninklijke Metaalunie, Techniek Nederland, WENB, VNO-NCW en MKB-Nederland willen inzetten op automatisering maar ook op statushouders en arbeidsmigranten: over tien jaar zouden 10.000 van hen in de techniek moeten werken.

NOS 4 november

Maxime Verhagen: 'Markt kan gemeente helpen'

Overwerken en overbelasting moeten de handen eerster worden aan de Bouwcrisis op 16 oktober.

Vindt Maxime Verhagen.

Binnenlands Bestuur 11 november

Maxime Verhagen
Bouwend Nederland

Bou & Woningmarkt • 15 nov 06:01

Bouw: doe alles om miljardenplannen infrastructuur te realiseren

Auteurs: BNR Webredactie en ANP

Bouwbedrijven vinden het een goede zaak dat de overheid miljarden steekt in het verbeteren van de infrastructuur. Maar brancheorganisatie Bouwend Nederland benadrukt wel dat nu 'alles op alles' gezet moet worden om de bijbehorende plannen ook echt te realiseren.

BRUNNEN 15 november

RTLZ Nieuws - 15:00 uur

rtlz 31 oktober

Joep Rats
directeur beleid Bouwend Nederland

radio 2 november

"We moeten stoppen met discussiëren en gaan reduceren"

WNL 2 november

Tips en tricks

Dura Vermeer gaf eind september al een eenmalig extraatje van 500 euro bruto aan medewerkers met een laag- of middeninkomen. Aansluitend boept nu het programma 'financiële fitheld', met webinars en masterclasses waarin medewerkers financiële tips en tricks krijgen.

Ook bij Heijmans is extra ondersteuning mogelijk, bijvoorbeeld via een budgetcoach of sociaal bemiddelaar. Het komt wel voor dat een medewerker aangeeft het lastig te vinden om de eindjes aan elkaar te knopen, aldus de woordvoerder. "Deze hulpverleners zijn in dienst bij Bouwend Nederland en onze medewerkers kunnen hier kosteloos gebruik van maken. Heijmans betaalt hiervoor per aanvraag een werkgeversbijdrage."

Cobouw 7 november

14 NIEUWS VAN DE DAG

Bouwsector over grootste knelpunten

'Geldgebrek remt de woningbouw'

Door Yvonne de Jong

ANBIJEN - Het is de grootste dreiging voor de bouwsector, aldus de Nederlandse Vereniging van Aannemers (NVA) in een rapport dat de komende weken zal worden gepubliceerd. Het gaat om de tekortkoming aan bouwplaatsen en bouwplaatsen.

KLAMMERS - De bouwsector heeft een tekort aan bouwplaatsen, aldus de Nederlandse Vereniging van Aannemers (NVA) in een rapport dat de komende weken zal worden gepubliceerd. Het gaat om de tekortkoming aan bouwplaatsen en bouwplaatsen.

DRUKKE SPITSEN VERWACHT, ZOWEL OCHTEND ALS AVOND

EXTRA GELD HELPT ALLEEN GROTE BEALIE'

LOCATIES DIE MINISTERS KIEST ZIJN LASTIG TE BEWOONEN

DE OBSTAKELS VOOR EEN NIEUWE WOONWIJK

TWEDE DODEN VAN 78 DOOR STEEKPARIJ IN CAIË

POLITIE: BONDEN VAN ADRES

DELEGRAAF 17 november

NIEUWE RENAULT AUSTRAL 100% HYBRIDE SUV

tech control, take control

dit najaar in Nederland de hybride SUV voor Bouwend Nederland

- ✓ gunstige TCO dankzij zuinige hybride technologie
- ✓ 32 geavanceerde veiligheids- en rijhulpsystemen
- ✓ laagste CO₂ uitstoot in zijn klasse, dankzij E-TECH hybride technologie
- ✓ het openR link-multimediasysteem omvat geïntegreerde slimme Google-services*

* schrijffouten voorbehouden, vraag naar de voorwaarden; bel gratis 0800-0303 of kijk voor de actievoorwaarden op renault.nl/actievoorwaarden. Google is een handelsmerk van Google LLC. Google Maps en Google Play zijn merken van Google LLC.

Renault adviseert Castrol

   renault.nl

COLOFON

BNL verschijnt vier tot zes keer per jaar in een oplage van 5.000 exemplaren. De pdf van verschenen edities is te vinden op www.bouwendnederland.nl. Naast BNL ontvangen de leden tweewekelijks de digitale nieuwsbrief met actuele informatie uit de vereniging, de markt en informatie die van belang is voor hun bedrijfsvoering.

Hoofdreductie

Alex Nieuwenhuis - Koninklijke Bouwend Nederland

Coördinatie en eindredactie

Jacob-Jan Esmeyjer - Havana Orange

Opmaak

Mooijontwerp - www.mooijontwerp.nl

Druk

Vellendrukkerij BDU BV, Barneveld

Redactieadres

Koninklijke Bouwend Nederland
T.a.v. redactie BNL
Postbus 340, 2700 AH Zoetermeer
a.nieuwenhuis@bouwendnederland.nl
www.bouwendnederland.nl
@BouwendNL

ISSN

2214-7438

Aansprakelijkheid

Bij het samenstellen van de inhoud van deze publicatie streeft Koninklijke Bouwend Nederland naar de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Bouwend Nederland sluit iedere aansprakelijkheid uit voor onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van het handelen op grond van informatie die door deze publicatie beschikbaar is.

Copyright

De informatie in deze publicatie kan worden gekopieerd voor persoonlijk gebruik, met uitsluiting van elke verdere verveelvoudiging, distributie, commercialiteit of exploitatie onder derden, tenzij voorafgaande toestemming van de auteur en/of Bouwend Nederland.

Adreswijzigingen

Adreswijzigingen kunt u mailen naar: ledenadministratie@bouwendnederland.nl

5 VOORDELEN VAN UW LIDMAATSCHAP VAN BOUWEND NEDERLAND

INFORMATIE EN ADVIES

Bouwend Nederland kent jouw sector als geen ander en is dus jouw adres voor informatie, praktische vragen en trainingen die jou helpen om je bedrijf naar een hoger plan te tillen. Heb je vragen over wet- en regelgeving (zoals de Wkb)? Wil je iets weten over personeelsbeleid? Of heb je een kwestie met een opdrachtgever? Bouwend Nederland staat je bij met raad en daad.

BRANCHEONTWIKKELING

Bouwend Nederland zorgt dat jij klaar bent voor de toekomst. Wij helpen je om in te spelen op onderwerpen als duurzaamheid, digitalisering, innovatie en maken ons hard voor het behoud en de instroom van voldoende (vak)krachten voor de sector.

BELANGENBEHARTIGING

Bouwend Nederland komt op voor jouw belangen. We hebben bijvoorbeeld contact met de lokale, regionale, landelijke en Europese overheid, het onderwijs en waterschappen. Zodat jij kunt doen waar je goed in bent: bouwen!

FINANCIËEL VOORDEEL

Door slim gebruik te maken van onze financiële ledenvoordelen, kun je jouw lidmaatschapskosten terugverdienen. Of zelfs meer dan dat.

NETWERKEN

Via Bouwend Nederland ontmoet je collega-bedrijven. Ook kun je ketenpartners en opdrachtgevers ontmoeten op de vele bijeenkomsten.

LID WORDEN?

Bouwend Nederland kan je ontzorgen bij jouw dagelijkse bedrijfsvoering. Meld je vandaag nog aan via het aanmeldformulier op bouwendnederland.nl/word-lid-van-bouwend-nederland.

Heb je nog vragen over de mogelijkheden van het lidmaatschap?
Bel 079-32 52 158

Luister elke twee weken onze De bouw maakt het podcast

We bespreken iedere aflevering een actueel bouwonderwerp en gaan op de koffie bij Maxime Verhagen. In eerdere afleveringen hadden we het over:

1. Hoe internetcriminelen een bouwondernemer gijzelden

18. Bouwvrijstelling stikstof van tafel! Hoe nu verder?

5. Wat? Bouwvrouw met functietitel vakman!

7. Elke week een Tikkie, zeker nu prijzen door oorlog door dak gaan!

15. Lobbyen in Brussel geen luxe maar noodzaak

4. Vijf problematische woorden: ik ben voor woningbouw, maar...

13. Hoe maak je de bouw nu al 'ziek leuk' voor kids?

11. Dit gebeurt er achter de bouwhekken van de A16 en Piet Heintunnel

17. Prijzen bouwmaterialen stijgen keihard, hoog tijd voor andere risicoverdeling

6. Wat als er een betonnen muur op je collega valt?

16. Is Nederland klaar voor slimme infrastructuur en zelfrijdende auto's?

2. Na 30 jaar kroegdeur dicht en bouwhek open

12. Hoe waarborg je veiligheid in een klein bouwbedrijf?

3. Huisje, boompje, wadi

Mis geen aflevering!

Scan de QR-code en druk op de volgknop op **Spotify**.

Scan de QR-code en abonneer je op **Apple Podcast**.